

Sauna

Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 2/2026 | 80. vuosikerta 1946–2026

Saunan
tulevaisuus

Saunaseura kävi
Euroviisuissa – taas! **32**

Saunojan
kesäsvut **44**

Yrjönkadun uimahalli
on universumin kaunein **74**

Let's sauna.

MyHarvia Smart Sauna Sensor

– muuttaa kaikki saunat älysaunoiksi

MyHarvia Smart Sauna Sensor on älykäs saunasensori, joka muuntaa jokaisen saunan älysaunaksi – myös puulämmitteisen.

Asenna langaton sensori WiFi-yhteydellä varustettuun saunatilaan ja yhdistä se ilmaiseen MyHarvia 2 -sovellukseen, jolloin näet heti reaaliaikaista tietoa saunasi tilasta. Sovelluksen kautta voit seurata lämpötilaa, ilmankosteutta ja käyttöä missä ja milloin tahansa. Sovellus myös arvioi, milloin sauna on valmis, ja ilmoittaa sinulle oikean hetken mennä lölyihin.

Sensori toimii erinomaisesti myös puukiukaiden kanssa. Näet helposti, milloin on aika lisätä puita, jotta lämpö pysyy tasaisena ja lölyt miellyttävinä. Ajan mittaan sensori kerää hyödyllistä dataa siitä, miten saunasi lämpenee ja käyttäytyy eri olosuhteissa. Näiden tietojen avulla voit optimoida energiankäyttöä, helpottaa saunan huoltoa ja nähdä esimerkiksi, milloin kiuaskivet kannattaa vaihtaa.

MyHarvia Smart Sauna Sensor tekee saunomisesta älykkäämpää, helpompaa ja nautinnollisempaa.

KESÄETU

Suomen Saunaseuran jäsenille,
MyHarvia Smart Sauna Sensor

79 € (norm. 99 €)

Tarjous voimassa Harvian verkkokaupassa 31.7.2026 saakka
alennuskoodilla: **SAUNASEURA**.

webshop.harvia.com

Saunahullulle kansalle.

Me Misalla olemme valmistaneet kiukaita suomalaisella sisulla, sydämellä ja ammattitaidolla jo yli 70 vuoden ajan. Jokainen Misa-kiuas syntyy Lemillä kotimaisena käsityönä, kestävästä materiaaleista ja tarkkaan viimeisteltyinä. Laatu puhuu puolestaan – ja hyvät lölyt kertovat loput.

Löly hyvin. Kaikki hyvin.

> misa.fi

Jonna Pennanen

Saunatalo lepää heinäkuussa.

Saunan
tulevaisuus

sauna

Päätoimittajalta	9
Uutiset	10
Tuoteuutiset	14

**"Kun viimeinen löyly haihtuu,
emme kannu mukaanamme
vain puhtautta vaan oivallusta.
Maailma on hetken aikaa
kohdallaan."**

– Heikki K. Lyytinen **45**

Toiminnanjohtajalta	21
Saunaseuran kuulumisia	22
Kevätkokous	26
Kevätkokous valitsi uuden nimitysvaliokunnan.	
Diplomaattivieraita Saunatalolla	28
Helsinki Diplomatic Association vieraili Vaskiniemessä.	
Jokaisella on oikeus puuttua häiritsevään käytökseen	30
Turvallisen tilan periaatteet ovat jokaisen vastuulla.	
Euroviisut	32
Sauna kohtasi Euroviisut jo toista kertaa. Viisuviikon tähti oli suomalainen sauna.	
Suomen Saunaseura kävi Liettuassa	38
Saunaillan iltapala: Croque Monsieur	40
Legendaarinen leipä valmistuu vohveliraudalla.	

JÄSENSIVUT

Minun saunani	41
Espoolainen Christer Lybäck on kehitellyt paloturvallisen savusaunan.	
Kesä on täällä taas	44
Juhannuksen rakkaat saunaperinteet ja kesän saunatapahtumat.	
Juhannussauna palauttaa perusarvot	45
Juhannussaunaperinne elää vahvana	46
Juhannussauna ennen ja nyt.	
Kuvapakina: Kettulan kylän juhannussauna	47
”Juhannussauna on minulle pyhä asia”	48
Saunaseuralaiset kertovat juhannusmuistonsa.	
Pääesiintyjänä sauna	50
Kesä on täynnä saunatapahtumia.	
Saariston saunat	55

Sari Parviainen

Saunan tulevaisuus

Benjamin Ilmoni

82 *Sikke Sumari rakennutti saunan saareen, mutta ei tunnustaudu himosaunojaksi.*

32 Suomen Saunaseura edusti Wienin Euroviisuissa.

Sauna-lehti testaa	56
Testissä grillimakkarat.	
Lämmitä kuin mestari	59
Miten tunnistat hyvän saunapuun?	
Yhteistyössä: Misa	60
Misa Oy on valmistanut kiukaita jo yli 70 vuotta.	
Yhteistyössä: Smartia	64
Smartian kotimaiset hirsisaunat arjeen ja vapaa-ajalle.	
Mihin suuntaan saunakulttuuri on menossa?	66
Dalva Lamminmäki ja Anna Talasniemi tutkivat tulevaisuuden saunomista.	
Kesällä Korttelisaunaan	69
Pohjois-Amerikka saunoo nyt	70
Suomalainen saunaosaaminen on kysyttyä maailmalla.	
Universumin kaunein halli	74
Helsingin Yrjönkadun uimahalli elää remontin jälkeen renessanssiaan.	
Sauna Stone Lab ja kiuaskivien uusi elämä	78
Kymmenen kysymystä	80
Ristikko	81
Saunavuorolla: Sikke Sumari	82
Yrittäjä Sikke Sumari ei pidä löylykisoista.	
Yhteystiedot	83

Otamme varojesi hoidon henkilökohtaisesti

Varallisuus on elämäsi henkilökohtaisimpia asioita.
Siksi se on sitä myös meille.

op.fi/uusimaa/private

OP Private

Varainhoidon tarjoaa osuuspankki tai OP Varainhoito Oy.

OP Uusimaa

Tradekan tuotto-osuus.

Tradekan tuotto-osuus on tarkoitettu pitkäaikaiseksi, vakaaksi sijoituskohteeksi. Sijoittamalla osuuskuntaan sijoitat myös oikeudenmukaisen yhteiskunnan kehittämiseen ja suomalaiseen työhön.

Tuottotavoite

4,75%

Lisä- ja merkintätiedot löydät osoitteesta
→ tradeka.fi/tuotto-osuus

 Tradeka

Osuuskunta Tradeka laski 7.1.2020 liikkeelle tuotto-osuuksia 18 miljoonan euron arvosta. Kerätyt varat siirretään Tradeka-Yhtiöt Oy:lle käytettäväksi yhtiölle vahvistetun strategian mukaisten omistus kategorioiden sijoituskriteerit täyttäviin sijoituksiin. Anti jatkuu, kunnes kaikki tuotto-osuudet on merkitty ellei antia tätä ennen keskeytetä. Tradekan tuotto-osuuksia voivat merkitä osuuskunnan 18 vuotta täyttäneet henkilöjäsenet ja yhteisöjäsenet 1-500 kappaletta eli 100-50 000 euron arvosta huomioiden myös 2019 merkityt tuotto-osuudet. Tradekan tuotto-osuusmerkintää harkitsevan jäsenen tulee huomioida, että tuotto-osuudella ei ole pääomaturvaa eikä se kuulu talletussuojan piiriin. Sijoitukseen sisältyy riski tehdyn sijoituksen menettämisestä kokonaan tai osittain. Tuotto-osuuksille maksettavasta korosta päätetään vuosittain ja tuottotavoitetta voidaan muuttaa. Huomaathan, että tuotto-osuuden historiallinen kehitys ei ole tae tulevasta kehityksestä.

Suomalainen saunakulttuuri – 12 pistettä!

Suomalainen saunakulttuuri oli jälleen Euroviisujen tähti. Wienin Praterin huvipuistoon pystytetty Sauna Lounge ja sen sauna keräsi satoja saunoja. Projektin toteutus tänäkin vuonna Visit Tampereen vetovastuulla ja yhteistyökumppaneina Suomen Saunaseuran lisäksi oli AITO Sauna.

Sauna Loungen saunassa saunoi viikon aikana tyytyväisiä paikallisia sekä kansainvälisiä viisuvieraita. Saunasta kuului iloinen pulina ja hyväntuuliset punakat ihmiset patsastelivat pyyhe päällä vilvottelemassa. Jos Suomen Euroviisu oli liekinheitin, niin suomalainen sauna oli todellinen jäänrikkoja.

Suomalaisella saunakulttuurilla tai saunatietoudella on kysyntää maailmalla. Sivulla 70 kerrotaan Pohjois-Amerikassa ”riehuvasta” saunabuumista ja siitä, miten meidän suomalaisten tietoutta tarvitaan. ”Moni yllättyy myös siitä, kuinka syvällä sauna on suomalaisessa identiteetissä. Sauna ei ole meille luksusta, vaan yksi tavallisimmista asioista elämässä. Ehkä juuri siksi siitä on tullut maailmalla niin kiehtova ilmiö”, jutussa kerrotaan.

Jos Suomen Euroviisu oli liekinheitin, niin suomalainen sauna on jäänrikkoja.

todellisia myyntituotteita, jos ne onnistuisi tuotteistaa.

Mutta bisnes on bisnestä ja sitä ei tarvitse tavan saunojan mieltä. Kun maailmalla myrskyää, mitä tekee suomalainen? Suomalainen laittaa saunan lämpiämään, ottaa kunnan löylyt ja istuu saunan kuistilla kuuntelemassa kun kuikka huutaa. Kesä on vain kerran vuodessa.

Nautinnollista kesäaikaa!

*Karoliina Saarnikko
Päätoimittaja*

sauna

Julkaisija Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10, 00200 Helsinki
www.sauna.fi

Toiminnanjohtaja Janne Koskenniemi
janne.koskenniemi@sauna.fi
puh. 050 371 8178, soittoajat ti–to klo 10–13

Päätoimittaja Karoliina Saarnikko,
Saarnikko PR & Communications, lehti@sauna.fi

Toimitusneuvosto
Johannes Lahtela (pj), Jouni Ahonen,
Jarmo Lehtola, Hannu Saintula, Leena-Kaisa
Simola, Lasse Viinikka, Topi Vesteri,
Hanna Pakarinen, Karoliina Saarnikko,
Pekka Niemi ja Kristian Miettinen.

Sauna-lehti – Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 2/2026
80. vuosikerta | ISSN 0357-6566

Taitto Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kannen kuva Mikko Nikkinen, Visit Finland

Painatus Grano Oy, Helsinki 2026
Painos 8 500 kpl

Ilmoitukset Kristian Miettinen,
aurinia@kolumbus.fi, 0400 255 855

Lehden 2/2026 avustajat
Riitta Korhonen, Jarmo Lehtola, Tea
Lindberg, Heikki K. Lyytinen, Tuulia
Marjanen, Janne Mattila, Päivi Mäkinen,
Pekka Niemi, Ulla Ora, AP Paavola, Sari
Parviainen, Sari Peltonen, Jonna Pennanen,
Hannu Saintula, Sanaris Oy, Leena-Kaisa
Simola, Topi Vesteri ja Lasse Viinikka.

Sauna-lehti 3/2026 ilmestyy 9.10.
Ilmoitusvaraukset 17.9. ja
aineistot 24.9. mennessä.

Osoitteenmuutokset
www.sauna.fi/jasensivut

**Toimituksellinen
aineisto luovutetaan
Saunaseuran käyttöön
kaikin oikeuksin.**

**Saunaseura ei vastaa tilaamatta
lähetetyistä aineistoista.**

Sauna-lehti verkossa:
www.sauna.fi/sauna-lehti

Kaupunkisaunat houkuttelevat erityisesti nuoria

Yleiset kaupunkisaunat ovat nousseet suosituiksi kohtaamispaikoiksi erityisesti nuorten keskuudessa. Saunominen on osa vapaa-ajan viettoa, ja ilmiötä on kuvailtu uudenaikaiseksi ”happy houriksi”, jossa tavataan ystäviä ja vietetään aikaa yhdessä.

Suomeen on viime vuosina syntynyt runsaasti uusia yleisiä saunoja ja saunamaailmoja eri kaupunkeihin. Sauna from Finlandin toiminnanjohtaja **Carita Harjun** mukaan urbaani saunakulttuuri on Suomessa vielä melko nuori ilmiö.

– Lähes kaikista vähän suuremmista kaupungeista löytyy kuitenkin yleisiä saunoja tai saunamaailmoja, joihin on yhdistetty ravintolapalveluita, Harju kertoo.

Ilmiö ei rajoitu Suomeen, vaan saunabuumi on levinnyt myös kansainvälisesti. Kiukaita valmistavan Narvin myyntijohtaja **Jessi Hämäläinen** kuvaa saunomisen asemaa Iso-Britanniassa näin: – Lontoossa olet ”cool” ja ajan hermoilla, jos käyt kuntosalilla ja sen jälkeen saunassa.

Asiantuntijoiden mukaan saunan vetovoimaa selittävät yhteisöllisyys, henkinen ja fyysinen hyvinvointi sekä mahdollisuus irrottautua arjesta. Carita Harjun mukaan saunat toimivat yhä useammin sosiaalisina tiloina, joissa ihmiset kohtaavat kasvokkain. Tämän koetaan lisäävän positiivisia kohtaamisia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Asiasta uutisoi Yle.

Julia Kiveliä / Visit Finland

Lonnan sauna- ja ravintolatoiminta siirtyy uusille yrittäjille

Helsingin edustalla sijaitsevan Lonnan saaren ravintola-, tapahtuma- ja sauna-toiminta siirtyi uudelle yrittäjälle keväällä 2026. Saarta pitkään operoinut Lonnan Hyvän-tuulenkeidas väistyi, ja toimintaa jatkaa

ST-Ravintoloiden perustama Lonna Moments -yhtiö.

Yhtiön taustalla ovat ravintola-alan yrittäjät **Jussi ja Ville Forsman**, jotka tunnetaan muun muassa Helsingin Lauttasaarella sijaitsevasta

Blue Peteristä sekä Ruoholahden Farosta. Aiempi yrittäjä **Ville Wäänänen** jatkaa toiminnassa mukana työntekijän roolissa.

Lonna kunnostettiin sotilaskäytön jälkeen yleisölle vuonna 2014, ja saaren yleinen sauna on muodostunut tärkeäksi osaksi Helsingin merellistä saunakulttuuria. Uuden toimijan mukaan palvelukonsepti säilyy ennallaan: saarella jatketaan saunatoimintaa, ravintolapalveluja sekä tapahtumien järjestämistä.

Merkittäviä muutoksia ei ole luvassa ainaakaan heti, sillä suojellussa kohteessa muutokset ovat rajattuja. Toimintaa kehitetään vaiheittain, ja tavoitteena on laajentaa tapahtumatarjontaa tulevina vuosina yhteistyökumppaneiden kanssa.

Jussi Hellen

Asiasta uutisoi mm. Helsingin Uutiset.

”Helsingillä ei ole mitään mahdollisuuksia haastaa Tampereetta saunapäkaupunkina”

Suomalaisten saunakaupunkien paremmuudesta käydään ajoittain vilkasta keskustelua. Aamulehden uutispäällikkö (sekä vuoden 2024 Löylynhenki-palkinnon saanut) **Vesa Laitinen** ottaa kirjoituksessaan vahvan kannan Tampereen puolesta ja katsoo, ettei Helsinki pysty haastamaan sen asemaa saunapäkaupunkina.

Laitisen mukaan Tampereen vahvuus perustuu ennen kaikkea saunakulttuurin luonteeseen. Siinä missä Helsingin uudet saunat ovat pitkälti kaupallisia ja matkailuun suuntautuneita, Tampereella toiminta nojaa hänen mukaansa vahvaan yhdistys- ja talkoointeeseen. Saunat ovat vahvasti osa arkea ja paikallista yhteisöä, eivät vain elämyspalveluja.

Tampereella toimii tällä hetkellä yli 20 yleistä saunaa, ja tarjontaa täydentävät lähikuntien saunat. Alueella on nähty viime vuosina voimakas saunabuumi, joka näkyy kasvaneina kävijämäärinä ja suosituimpien saunojen ajoittaisena ruuhkautumisena.

Mitä mieltä sinä olet: onko Tampere vai Helsinki Suomen saunapäkaupunki?

Skannaa ja lue lisää.

Laura Vanzo / Visit Tampere

Uusi rakentamislaki lisännyt epäselvyyksiä – vaikutuksia myös saunarakentamiseen

Pasi Koutaniemi

Vuoden 2025 alussa voimaan tullut rakentamislaki ei ole ainakaan toiseksi keventänyt kuntien rakennusvalvonnan työtaakkaa, vaikka sen tavoitteena oli vähentää lupakäsittelyä. Useissa kunnissa yhteydenotot ja valitukset ovat päinvastoin lisääntyneet.

Lainmuutoksen myötä alle 30 neliömetrin kokoisia rakennuksia, kuten pihasaunoja, voi lähtökohtaisesti rakentaa ilman erillistä rakennuslupaa. Muutos on lisännyt kiinnostusta erityisesti saunarakentamiseen, mutta samalla myös epäselvyyksiä siitä, mitä tontille saa rakentaa ja millä ehdoilla.

Rakennusvalvontojen mukaan monet rakentajat eivät ole ottaneet huomioon, että vaikka lupa ei ole tarpeen, rakentamisessa on edelleen noudatettava kaavoitusta, rakennusjärjestystä ja rakennus-oikeutta. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa suunniteltu tai jo rakennettu sauna on joutunut tarkempaan arviointiin ja joissakin tapauksissa myös oikeuskäsittelyyn.

Kiistat korostuvat erityisesti naapurisuhteissa, ja valitusten määrä on kasvanut. Asiantuntijoiden mukaan tilanne selkiytyy vasta ajan myötä, kun lain tulkinnasta kertyy enemmän oikeuskäytäntöä.

Asiasta uutisoi Helsingin Sanomat.

Saunominen voi aktivoida immuunipuolustusta

Uuden suomalaistutkimuksen mukaan saunominen voi lisätä elimistön immuunipuolustuksen aktiivisuutta. Tutkimuksessa havaittiin, että saunominen vapauttaa verenkiertoon valkosoluja, jotka ovat keskeisiä kehon puolustautumisessa taudinaiheuttajia vastaan.

Noin puolen tunnin saunominen, johon sisältyi lyhyt kylmäaltistus, lisäsi kaikkien valkosolutyyppien määrää veressä. Tutkijoiden mukaan tämä viittaa siihen, että saunominen mobilisoi immuunisoluja kudoksista verenkiertoon, missä ne voivat tehostaa elimistön puolustusreaktioita.

Tutkimuksessa tarkasteltiin myös immuunipuolustukseen liittyviä sytokiineja, mutta niiden pitoisuuksissa ei havaittu merkittäviä muutoksia keskimäärin. Muutoksia havaittiin kuitenkin yksilöllisesti sen mukaan, kuinka paljon kehon lämpötila nousi saunomisen aikana.

Tutkijat korostavat, että tulokset koskevat yksittäisen saunomiskerran välittömiä vaikutuksia, eikä niiden perusteella voida tehdä suoria johtopäätöksiä pitkäaikaisista terveysvaikutuksista.

Kari Ylitalo

Skannaa ja lue lisää.

Tikkurilaan suunnitteilla rantasauna ja saunaravintola

Vantaan Tikkurilaan Keravanjoen varrelle suunnitellaan uutta julkista saunaa ja ravintolaa. Hanke sijoittuisi Tiedepuistoon lähelle tiedekeskus Heurekaa.

Suunnitelmien mukaan alueelle rakennettaisiin kolme saunaa, noin 120-paikkainen ravintola sekä uimalaituri, josta pääsisi suoraan jokeen. Saunatiloihin mahtuisi yhteensä noin 60 asiakasta, ja teraselle suunnitellaan tilaa jopa 300 kävijälle.

Hanke on yksityinen, ja sen taustalla ovat Luotsi Invest sekä P&R Arkkitehdit, joiden ehdotus voitti alueen kehittämistä järjestetyn

kilpailun jo vuonna 2021. Suunnitelmia on tarkennettu kilpailun jälkeen, ja kokonaisuudesta on tarkoitus toteuttaa aiempaa pienempi ja useampaan rakennusosaan jakautuva kokonaisuus.

Ennen rakentamista alueelle tarvitaan asemakaavan muutos, jonka hyväksyy Vantaan kaupunginvaltuusto. Suunnitteluvaraus on voimassa vuoden 2028 loppuun. Tavoitteena on lisätä jokirannan virkistyskäyttöä ja tuoda alueelle ympärivuotista toimintaa.

Asiasta uutisoi Helsingin Sanomat.

Olemme ottaneet QR-koodit käyttöön

Löydät joidenkin uutisten ja artikkelien yhteydestä QR-koodin, joka ohjaa lukemaan lisää aiheesta.

Vie älypuhelimien kamera QR-koodin päälle ja paina kuvaan ilmaantuvaa linkkiä. Jos koodin lukeminen ei onnistu, sulje kamera ja kokeile uudestaan.

AdobeStock

Missä vihta luuraa?

Kuvan vihta on piilotettu tämän lehden sivuille. Kerro, missä vihta luuraa ja lähetä vastauksesi osoitteeseen lehti@sauna.fi. Vastanneiden kesken arvomme Rento Saunan tuotepaketin. Arvomme voittajan 30.6.

Viime lehteen piilotettu vihta luurasi sivulla 49, ylimmäisen kuvan oikeassa alakulmassa.

Oikeita vastauksia tuli muutama ja onni suosi arvonnassa Ilpo Koskista. Kiitos kaikille osallistuneille!

Saunaravintola Kiulu siirtyi uudelle omistajalle

Ylistarolainen LF-Kiinteistöt Oy on ostanut Ähtärin leirintäalueen. Kauppaan sisältyvät alueen vuokraoikeus sekä leirintäalueen rakennukset ja muu toimintaan liittyvä omaisuus. Täten myös Saunaravintola Kiulu siirtyy uudelle omistajalle.

Perheyrittäjä on toiminut Ähtärin matkailualueella jo pitkään Hirvimökki-brändinsä kautta ja kertoo tavoitteekseen alueen pitkäjänteisen

kehittämisen. Tavoitteena on vahvistaa alueen ympärivuotista matkailua yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa.

Uusi omistaja aikoo avata leirintäalueen kesäkaudelle 2026 ja käynnistää samalla alueen kunnostus- ja rekrytointityöt. Suunnitelmissa on kehittää alueen majoitus- ja palvelutarjontaa sekä hyödyntää perheyrittäjän valmistamia tuotteita, kuten pihasaunoja ja majoitusmökkejä.

Seurasauna-hanke etenee – OmaStadi tukee Seurasaaren kehittämistä

Helsingin Seurasaaren suunniteltu Seurasauna-hanke on ottanut askelen eteenpäin, kun alueen kehittäminen eteni kaupungin osallistuvan budjetoinnin äänestyksessä. Seurasaaren uimala-alueen kunnostamiseen ja saunan rakentamiseen edellytysten luomiseen on osoitettu 450 000 euroa.

Vuonna 2023 perustettu Seurasauna-yhdistys edistää suunnitelmaa uudesta yleisestä ja yhteisöllisestä saunasta Seurasaareen. Yhdistys valmistelelee toteutusta ja etsii hankkeelle rahoitusta ja kumppaneita. Seurasaunan tarkoitus on edistää avointa ja saavutettavaa saunakulttuuria, ja Seurasaaren sauna on yksi yhdistyksen keskeisistä hankkeista.

Seurasaunan puheenjohtaja **Anna Talasniemi** iloitsee, että niin moni haluaa saunan Seurasaareen. Samalla Seurasauna kutsuu kaupunkilaisia sekä saunan ystäviä ympäri Suomen mukaan tukemaan hanketta. Yhdistys hakee parhaillaan uusia jäseniä ja kannatusjäseniä.

Havainnekuva Renell Käppi Arkkiarchit Oy

Helsingin osallistuvan budjetoinnin kierroksella eteni useita saunahankkeita eri puolilla kaupunkia, mikä kertoo kasvavasta kiinnostuksesta yhteisiin saunapalveluihin.

Lisätietoja www.seurasauna.fi

OIKAISU: Viime lehdessä, Savusaunan tulevaisuutta koskevassa artikkelissa haastattelimme Herrankukkaron saunayrittäjää **Pentti-Oskari Kangasta**. Väärinkäsityksen vuoksi lehteen päätyi Kankaan sanomana väärän henkinen sitaatti, jossa hän totesi savusaunojen olevan katoamassa. Todellisesti Kangas halusi sanoa näin: "Savusaunat olivat katoamassa uuden kiuaskulttuurin alle, mutta viime vuosina niiden määrä on ilahduttavasti noussut ja jopa käyttämättömiä

virkistetty nautintaan. Se, että savusaunan taitajia esimerkiksi lämmittämisen suhteen ei enää kovin paljoa ole, johtuu siitä, että savusaunan historiaa ja sen perinteitä vuosituhansien takaa ei tunneta. Se on harmi. Se tietoisuus auttaisi meitä ymmärtämään, että savusauna on maailman toiseksi paras keksintö. Parempaa ei ole vielä keksitty." Olemme samaa mieltä Kankaan kanssa ja pahoittelemme sekaannusta!

Teho ja tyyliä löylyihin – Mondex uudisti Teno- ja Kalla-kiukaansa

Mondex on päivittänyt Teno- ja Kalla-kiuas-mallinsa uusiin 2.0-versioihin. Uudistuksissa painottuvat energiatehokkuus, tasaisempi lämmönjako sekä aiempaa selkeämpi muotoilu.

Seinäasenteinen Mondex Teno 2.0 on suunniteltu nopeaa lämmitystä ja monipuolisia löylyjä arvostaville käyttäjille. Noin 40 kilon kivimassa varaa lämpöä tehokkaasti, ja spiraalimaiset vastukset jakavat lämmön tasaisesti koko kivimäärään. Kiukaan avoin rakenne mahdollistaa sekä napakammat että pehmeämmät löylyt riippuen siitä, mistä kohtaa kiuasta vettä heitetään.

Mondex Kalla 2.0 puolestaan on suunniteltu erityisesti pienempiin saunoihin. Kiukaan 80 kilon kivimassa tuottaa pehmeitä ja pitkään säilyvät löylyt, ja rakenne mahdollistaa asennuksen myös kompakteihin tiloihin ilman ras-kaita seinävahvistuksia.

Digitaalisuutta ja etäkäyttöä

Molempiin kiuasmalleihin on saatavana digitaalinen erillisohjaus sekä mobiililaitteella toimiva etäohjaus. Ohjauksella voidaan säätää muun muassa lämpötilaa ja ajastuksia, ja etäkäyttö mahdollistaa saunan lämmittämisen myös kodin ulkopuolelta.

Mondexin mukaan uudistuksissa on kiinnitetty huomiota myös ilmankiertoon ja rakenteisiin. Sisään sijoitettu yläilmanohjain sekä minimalistinen muotoilu tekevät kiukaista aiempaa huomaamattomamman osan saunan kokonaisuutta.

Teno 2.0 ja Kalla 2.0 edustavat kiuaskehitystä, jossa tekninen suorituskyky ja pohjomainen estetiikka kulkevat rinnakkain.

Skannaa ja lue lisää.

Painikkeet ovat takaisin! – Narvi Flow tuo lisää hallintaa saunomiseen

Narvin sähkökiukaiden ns. vakiohjaus on päivittynyt Narvi Flow -ohjaimella. Kaikki oleelliset toiminnot löytyvät, kuten sähkökiukaan lämpötilansäätö, lämmityksen ajastus, sekä saunahuoneen valaistuksen säätö. Ohjaimesta on saatavana myös Wifi-versio, jota voidaan käyttää Narvi-sovelluksen kautta mobiililaitteella.

Järjestelmästä on tulossa myös versio höyrystimellä varustettuihin kiukaisiin, jolloin ohjaimella voidaan säätää saunan lisäksi myös löylyhuoneen kosteutta.

Selkeä käyttöliittymä ja etäkäyttö

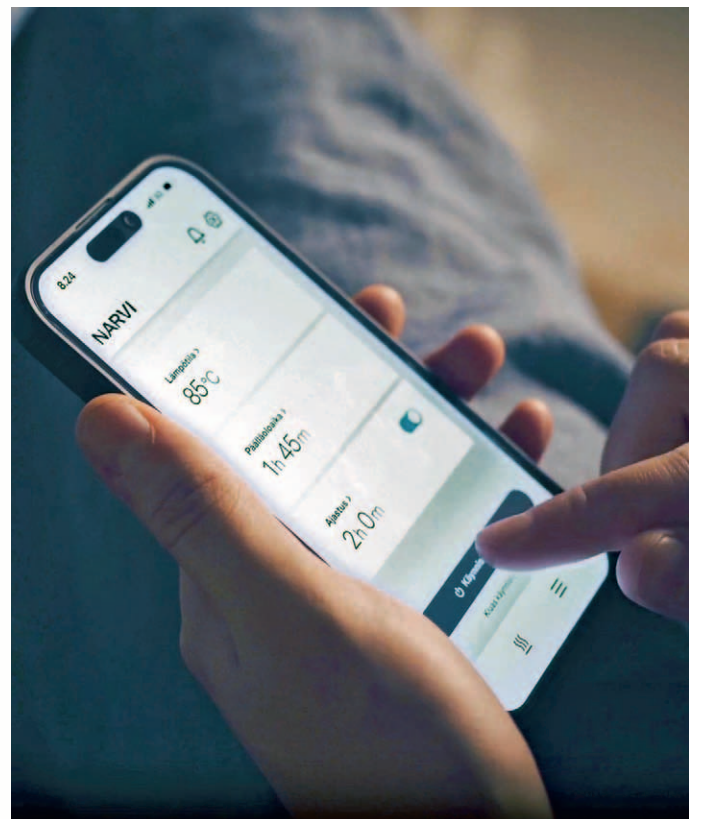
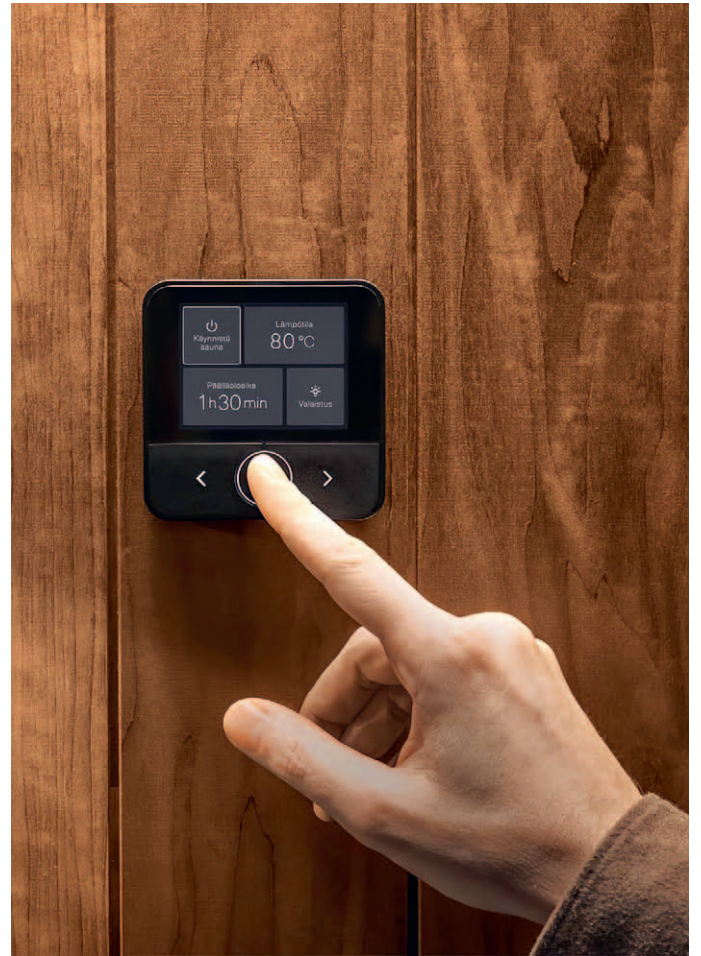
Narvin mukaan ohjaimen suunnittelussa on panostettu erityisesti käyttömukavuuteen ja selkeään muotoiluun. Ohjain voidaan asentaa joko löylyhuoneeseen tai sen ulkopuolelle, ja käyttö tapahtuu kolmen fyysisen painikkeen avulla.

Löylyjen aikana näytöltä voi seurata muun muassa saunan lämpötilaa, käytössä olevaa toimintoa sekä jäljellä olevaa ajastusaikaa. Kosteusanturin ollessa käytössä ruudulla näkyy myös löylyhuoneen kosteusprosentti.

Flow-ohjain kuuluu Narvin erillisohjauksella varustettujen kiukaiden vakiovalikoimaan.

Skannaa ja lue lisää.

Kotimainen vuolukivi tekee saunan tunnelman

Suomalaisessa saunassa kivellä on aina ollut tärkeä rooli. Tulikiven pohjoiskarjalainen vuolukivi tunnetaan kyvystään varata lämpöä ja luovuttaa sitä rauhallisesti. Tasainen lämpö tekee löylystä miellyttävän, ja saunassa on helppo viipyä pidempään.

Vuolukivi on ollut osa suomalaista lämpökulttuuria sukupolvien ajan. Jokaisen kiven pinta on erilainen, ja luonnon oma kerroksellisuus näkyy materiaalissa ainutlaatuisella tavalla. Luonnollinen kivipinta tekee jokaisesta kiukaasta yksilöllisen.

Tulikiven kiukaissa vuolukivi yhdistää perinteisen lämpötuntuman, nykyaikaisen käyttökävyyden ja ajattoman muotoilun.

Skannaa ja lue lisää.

Sauna-lehti on nyt myös somessa!

Tule seuraamaan Sauna-lehteä sosiaaliseen mediaan.

Löydät meidät

@saunalehti

@sauna_lehti

Jos näkyvyys Sauna-lehden sosiaalisen median kanavissa kiinnostaa, ole yhteydessä päätoimittajaan: lehti@sauna.fi.

sauna

NARVI

Narvi Flow – koe hallinnan tunne

Täydelliset löylyt ovat monen asian summa. Narvi Flow -ohjain tarjoaa entistäkin tarkempaa hallintaa kiukaaseen ja saunakokemukseesi, jotta jokainen löylykerta voi olla sinulle täydellinen hetki.

NARVI.FI

NARVI

MAXIMUM
RELAXATION

Toivotamme hyvää kesää Sauna-lehden lukijoille!

Seuraava Sauna-lehti ilmestyy 9.10. Ilmoitusmyynti kolmosnumeroon on jo startannut, joten parhaat ilmoituspaikat menevät nyt.

Tutustu lehtemme mediakorttiin sivulla
www.sauna.fi/sauna-lehti/mediakortti/
ja varaa nyt ilmoituspaikkasi.

Ilmoitusmyynti: Kristian Miettinen, aurinia@kolumbus.fi, 0400 225 855

LÖYLYÄ LISÄÄ!

Hyvältä näyttää!

Espoo Rusthollarinkatu 6, Espoo
Oulu Kaakkurinkulma 2, Oulu
Tampere Palmrothintie 4, Pirkkala

Turku Kuloistentie 1, Raisio
Vantaa Tammiston kauppatie 19, Vantaa
Lahti Simolanmutka 5, Lahti

Tavaratalomme palvelevat
ma - pe 8 - 20, la 9 - 18,
su 10 - 18.

Verkkokauppa 24 h
www.bauhaus.fi

Saunakansa, käyttäkää äänioikeuttanne!

Suomen Saunaseuran viihtyisän saunomisen suosituksissa todetaan, että uskontoa, politiikkaa, työpaikan murheita ja yhteiskunnallisia erimielisyyksiä koskevia asioita ei ole syytä vatvoa lauteilla. Kuitenkin nämä seikat ympäröivät meidät, aktiiviset kansalaisyhteiskunnan jäsenet, Saunatalon seinien ulkopuolella joka päivä.

On totta, että lauteilla istuen on Suomessa aina harastettu saunadiplomatiaa ja monelle saunan lauteet ovat niitä ainoita paikkoja, joissa oman elämän syviä haavoja voi puhdistaa ystävän kanssa keskustellen. Mutta aikansa ja paikkansa kuitenkin kullakin: Saunatalolla toimitaan Saunaseuran sääntöjen mukaan ja omassa saunassa omien.

On kuitenkin hieman naiivia sanoa, että esimerkiksi politiikka ei ollenkaan koskisi itsessään saunaa ja saunomista saati saunakulttuuria.

Suomessa käydään vaalit karkeasti sanoen vuoden päästä. Tässä yhteiskunnallisessa ja maailmanpoliittisessa tilanteessa on luonnollista, että sauna ei ole kuumin poliittinen keskustelun aihe. Mutta olisiko saunan kansan kuitenkin syytä nostaa ääntään?

Suomessa sekä maailmalla on eletty ja eletään saunabuumia. Tämä on tuonut muassaan uusia sauna-alan yrityksiä, uusia saunoja ja saunayhteisöjä ympäri Suomea. Samaan aikaan suomalainen saunakulttuuri ja saunatuotteet kiinnostavat maailmalla.

Kotimaassa moni kaupunki on profiloitunut saunapositiivisena ja on ottanut saunomisen osaksi omaa strategiaansa. Saunojen rakentamista on jonkin verran helpotettu, ja saunat saavat tilaa puheissa ja ehkä jopa poliitikassakin. Saunomisella haetaan positiivista näkökulmaa alueiden kehittämiseen.

Saunominen on osa suomalaista DNA:ta. Saunomisen on todettu – yksilölliset erot huomioiden – olevan terveellistä ja terveyttä edistävää. Saunomisen voi sanoa yksiselitteisesti olevan osa suomalaista kulttuuria. Jopa siinä määrin, että saunominen on ikään kuin ”sanomattakin selvä” asia.

Kaikista positiivista puolista huolimatta saunominen ei siltikään täyty liikunnalle asetettuja kriteereitä eikä avannot saunoineen kuulu työsuhte-etujen piiriin. Suomeksi sanottuna sauna ei ole verottajan mielestä niin terveellistä että sitä voisi maksaa virike- tai

liikuntaedulla. Sauna ei ole myöskään niin suuresti kulttuuria että se kuuluisi kulttuuritoiminnan pienempään alv-kantaan.

Olisiko tässä aihe, joista saunan kansa voisi olla yhtä mieltä?

Vaikka politiikkaa ei Saunaseuran lauteilla jauhetaakaan, on meillä kaikilla ensi kevään vaalien alla mahdollisuus lyödä lisää löylyä saunomisen puolesta.

*Janne Koskenniemi
Toiminnanjohtaja*

Reetta Virtanen

SAUNASEURAN KUULUMISIA

Saunatalo on kesätauolla 20.6.–20.7.

Kesäkuussa Saunatalo on normaalisti auki juhannukseen asti. Juhannusaattona eli perjantaina 19.6. on jaettu saunapäivä:

- Naiset saunovat klo 12–14.30
- Miehet saunovat klo 15–18

Juhannuksen jälkeen alkaa Saunatalon kesätauko ja Saunatalo avaa ovensa jälleen tiistaina 21.7.

Kesätaun jälkeen Saunatalo on avoinna 21.7.–9.8. maanantaista lauantaihin klo 13–21.

Saunatalo palaa normaaleihin aukioloaikoihin 10.8. alkaen.

Ajantasaiset aukioloajat löydät aina osoitteesta www.sauna.fi/saunatalo/aukioloajat/

Yläkerran pukuhuone on tarkoitettu esteettömyyttä tarvitseville jäsenille

Sähkösaunan yhteydessä oleva pukuhuone on esteetön tila eli se on tarkoitettu vain sitä tarvitseville saunojille. Pukuhuone on tarkoitettu heille, joille portaissa liikkuminen on mahdotonta tai muu terveydellinen syy estää alakerran pukuhuoneen käytön. Muita jäseniä palvelevat alakerran pukutilat.

Reetta Virtanen

Noudatathan Saunatalon aukioloaikoja

Muista, että Saunatalolta tulee olla poistunut sen sulkemisaikaan mennessä. Saunatalon sulkemisen jälkeen Saunatalon työntekijöillä on vielä ns. sulkemistöitä ja jos Saunatalo ei tyhjene ajoissa, pitkittää se työntekijöiden työpäivää. Kiitos että autat henkilökuntaamme pääsemaan kotiin ajallaan!

SAUNASEURAN KUULUMISIA

Laudelähettiläät otettu hyvin vastaan

Laudelähettiläät ovat olleet toiminnassa nyt muutaman kuukauden. Kilautimme heille ja kysyimme, miten toiminta on lähtenyt liikkeelle. Vastaamaan ehtivät tällä kertaa **Mikko Mattinen** ja **Hanna Pakarinen**.

Miten Laudelähettiläät on otettu seuralla vastaan?

Mikko: On ollut innostunut vastaanotto ja olemme saaneet monipuolisia viestejä sekä kasvokkain että sähköpostilla.

Hanna: Lauteilla on tullut hyvää palautetta ja kiitosta siitä, että on suora kanava eteenpäin.

Millaisia yhteydenottoja olette saaneet?

Mikko: Vähän sellaisia "huokoisia" ehdotuksia ilman tarkkaa määrittelyä. Jonkin verran on tullut risuja, mitä meidän halutaan vievän eteenpäin.

Hanna: Konkreettisia Saunataloon liittyviä asioita tulee suoraan kasvotusten ja ne ovat usein kunnossapitoon liittyvää muutos- tai parannusehdotuksia. Tunnelmaan tai sääntöihin liittyviä kommentteja tulee enemmän meilitse.

Millaisia terveisiä haluaisitte lähettää jäsenistölle kesän lehteen?

Mikko: Työllistäkää meitä, rakastamme jokaista viestiä, jonka saamme!

Hanna: Rohkeasti vaan ideoita, ruusuja ja risuja, että saadaan jäsenistön ääntä kuuluviin Vaskiniemen arjessa.

Laudelähettiläihin saa yhteyden sähköpostilla laudelahettilaat@sauna.fi.

Takka poissa käytöstä kesäkaudella

Takka on poissa käytöstä kesäkaudella, joten ethän sytytä sitä.

Pesuja tarjolla maanantaista torstaihin kesäkuun ajan

Kaisumaija pesee kesäkuun ajan kesätaucoon saakka maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin pääasiassa 14.00–20.00 välisenä aikana. Mahdolliset muutokset ilmoitetaan jäsenkirjeessä. Pesut voit varata henkilökohtaiselta jäsensivultasi.

Psst! Kesäkuun alusta on tarjolla myös uusi 30 minuutin pesu!

Hierontojen ja pesujen hintoihin korotuksia

Pesujen ja hierontojen hintoihin on tullut korotuksia. Korotukset perustuvat kiinteiden kustannusten sekä yleiseen hintojen nousuun.

Uudet hierontojen hinnat:

- 25 min – 37 €
- 50 min – 60 €
- 75 min – 94 €

Uudet pesujen hinnat:

- 10 min pesu – 13€
- 20 min pesu – 19€

SAUNASEURAN KUULUMISIA

Viitossaunassa on nyt penkki pienille saunojille

Kuitos pienelle Perhepäivien vieraalle, joka lähestyi Laudelähettiläitä ja pyysi viitossaunaan penkkiä lapsille. Tähän asti, jos viitosen lauteilla on ollut liian kuuma, lapset ovat istuneet lattialla pyyhkeen päällä nautiskelemassa saunan tunnelmasta.

Laudelähettiläiltä viesti kiiri AP:lle, joka hankki saunaan oheisen penkin pieniä saunoja varten.

Penkkiä voi käyttää tarvittaessa myös aikuiset saunojat, jos lölyt ovat liikaa. Kuitenkin aina niin, että lapset ensin.

LUKIJALTA

Samperin saunassa

Samperille saunaan kutsun olin saanut,

enpä ennen moisen saunan lattial oo maannu.

Kutsuttu ol kaikki, renki, piika Maikki, ruotimummo, miniä ja kaikki muut.

Vaari kun kiukahalle vettä heitti kerran, huuteli isäntä – hei vielä saman verran.

Ruotimummo puhkaa, uuni tulta, tuhkaa lölyyn voima lattialle lennättää.

Lautehilla lapset toisiansa kasta, kun vaari alkaa heilutella uutta koivuvastaa.

Liukastui jo muori, lautehilta suori, tipahtaen alas saunan lattiaan.

Eipä hämmästynyt mummo lainkaan tuosta, vaan hihkaisi – vanhakin voi nopeasti juosta.

Kiukaan kivet ryski, vanha vaari yskii – taitaapa riittää nyt jo kerrakseen.

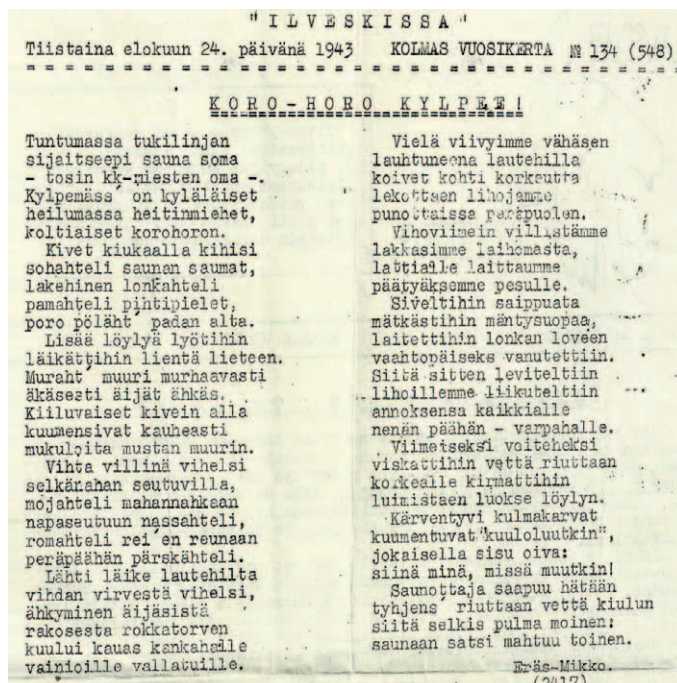
Jenkan nimi on *Samperin saunassa*. Sen on säveltänyt Walter Rae (Valto Tynnilä) ja esittänyt Matti Jurva (laulu) ja Amarillo orkesterin hanuri-ryhmä. Äänitys on vuodelta 1935. Sanoittajaksi mainitaan Matti Jurva tai

Valto Tynnilä.

– Mauro Muttonen

Skannaa ja kuuntele.

Löysin edesmenneen isäni arkistosta oheisen saunarunon hänen joukko-osastonsa tiedotusläpyskästä. – Olli Saarela

Vaskiniemi on ihana paikka ja siellä olen viettänyt monta upeaa ja rentouttavaa hetkeä. Useamman vuoden ajan saunalla on kuitenkin alkanut häiritä yhtä enemmän saunarauhan puute. Tätä nykyä saunoissa vallitsee melkoinen melske ja kovaääninen puhe, jossa henkilökohtaisia asioista, kuten työasioita, parisuhdeasioita

ja terveyteen liittyviä asioita kailotetaan kaikkien saunojen kuullen. Se on hyvin epämurkavaa ja vie saunarauhaa sellaisilta, jotka nimenomaan haluavat unohtaa arjen ja hetkisen työelämän saunoessa.

Toivoisin Saunaseuran säilyvän periaatteen mukaisesti saunarauhaa edistävänä

yhdistyksenä. Sillä Saunaseura voi mielestäni nimenomaan kilpailla muiden julkisten saunojen kanssa. Saunaseuran vahvuushan on sijainti ja luonnonrauha ja rauhoittumaan ja rentoutumaan kutsuvat, maan parhailta lölyillä varustetut saunat.

– Saunarauhan ystävä

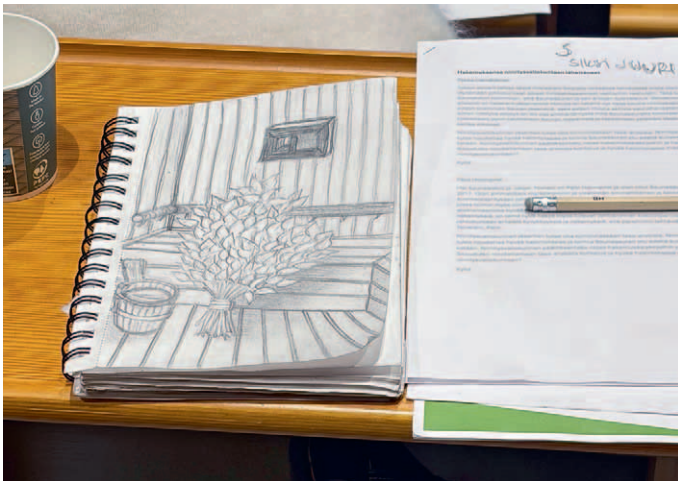

Kevätkokouksen kuulumisia

Espoon Dipoliin oli saapunut 106 äänivaltaista saunaseuralaista valitsemaan uuden nimitysvaliokunnan ja hyväksymään Saunaseuran tilinpäätöksen.

Kokouksen avasi Saunaseuran tuore puheenjohtaja **Raine Laurikainen**, joka kertoi tunnelmistaan seuran 12. puheenjohtajana. Laurikainen kertoi saaneensa lukuisia yhteydenottoja alkuvuoden aikana ja niistä hän halusi lausua muutaman sanan:

– Haluan kiittää kaikista yhteydenotoista. Toivoisin kuitenkin kuulevani enemmän yhteiseen hyvään keskittyviä toiveita tai kehitysehdotuksia. Palautetta toki saa ja pitääkin antaa, mutta pientä kasvua epäitsekkyuden suhteen olisi mukava nähdä, Laurikainen totesi.

Saunaseuran sääntöihin kaksi muutosta

Johtokunta esitti kevätkokoukselle kaksi sääntömuutosehdotusta.

5 §

Taustaa: Johtokunta on jo useamman vuoden pyrkinyt tarttumaan jäsenmaksujen maksamatta jättämiseen, sillä vuosittain jäsenmaksun maksamista venyttää äärimmilleen noin 150-250 jäsentä. Sen lisäksi, että tahallinen ja/tai tahaton maksamatta jättäminen työllistää Saunaseuraa, venyttää se poistuvien jäsenten määrän selvittämistä pitkälle keväeseen. Tämä taas on epäreilua uusia jäseniä kohtaan, sillä he maksavat joka tapauksessa koko vuoden jäsenmaksun sekä liittymismaksun liittymisajankohdasta riippumatta.

Tämän vuoksi johtokunta ehdotti, että jäsen katsotaan jatkossa eronneeksi, kun jäsenmaksu on ollut maksamatta kaksi kuukautta laskun eräpäivästä.

Sääntömuutos hyväksyttiin.

11 §

Taustaa: Nimitysvaliokunnan kausi on ollut yhden vuoden ja se kestää kevätkokouksesta syyskokoukseen. Aikaväli ei ole kuitenkaan täysin riittävä siihen, että nimitysvaliokunta ehtisi etsiä tarpeeksi potentiaalisia johtokuntalaisia sekä kannustaa jäsenistöä hakemaan johtokuntaan. Vuoden aikana kertynyt tieto-taito ja verkostot voivat valua myös hukkaan, kun kausi päättyy.

Tämän vuoksi johtokunta ehdotti, että nimitysvaliokunnan kautta pidennettäisiin kaksivuotiseksi niin, että kevätkokouksessa 2027:

- Ensimmäiset kolme eniten ääniä saanutta valitaan kaksivuotiskaudelle, joka kestää kevätkokoukseen 2029 asti.
- Seuraavat kolme eniten ääniä saanutta valitaan yksivuotiskaudelle, joka kestää vuoden 2028 kevätkokoukseen asti.
- Vuoden 2028 kevätkokouksessa valitaan tuolloin erovuorossa olevien jäsenten tilalle uudet jäsenet kaksivuotiskaudelle, joka kestää vuoden 2030 kevätkokoukseen asti.

Sääntömuutos hyväksyttiin.

Uusi nimitysvaliokunta: Pekka Hämäläinen, Antti Säiläkivi, Hanna Pakarinen-Niinikoski, Päivi Holmqvist ja Ahti Honkanen.

Uusi nimitysvaliokunta aloittaa seuraavan johtokunnan kokoamisen

Nimitysvaliokuntaan oli ehdolla kuusi ehdokasta: **Pekka Hämäläinen, Päivi Holmqvist, Hanna Pakarinen-Niinikoski, Ahti Honkanen, Antti Säiläkivi** sekä **Ritva-Liisa Luomaranta**. Nimitysvaliokunnan jäsenten lukumääräksi oli määritelty viisi. Ennen äänestystä ehdokkaat esittelivät itsensä ja Ritva-Liisa Luomaranta yllätti kokouksen kertomalla, että hän oli asettunut ehdolle vain päästäkseen puhujanpönttöön kertomaan, kuinka huolestunut hän on siitä, etteivät saunasiskot ole aktiivisemmin Saunaseuran toiminnassa. Hän rohkaisi kaikkia naisjäseniä, ja ennen kaikkea nuorempia, osallistumaan seuran toimintaan.

Luomarannan luopuessa ehdokkuudestaan, äänestystä ei tarvittu ja uudeksi nimitysvaliokunnaksi valittiin Pekka Hämäläinen, Päivi Holmqvist, Hanna Pakarinen-Niinikoski, Ahti Honkanen ja Antti Säiläkivi.

Jäsenaloite lauantain muuttamisesta sekasaunapäiväksi

Kokouksessa keskusteltiin myös ennakkoon johtokunnalle lähetetystä jäsenaloitteesta, jossa toivottiin, että lauantait muutettaisiin pysyvästi sekasaunapäiviksi, jolloin saunomisen tapahtuisi uima-asussa. Johtokunta oli käsitellyt aloitteen ja päättänyt hylkäämään ehdotuksen. Perusteluissaan johtokunta totesi, että Saunaseuran edustama suomalainen saunakulttuuriin kuuluu alastomuus ja tätä toteutetaan tasa-arvoisesti miesten ja naisten erillisillä saunavuoroilla. Johtokunta kuitenkin tiedostaa perhe- ja yhteisaunakonseptien suosion ja pyrkii lisäämään niitä. Kevätkokouksessa aloitteen tekijät toivoivat vielä keskustelua aloitteesta ja sitä kuultiinkin puolesta ja vastaan. Keskustelu oli monipuolista ja rakentavaa ja myös huumoria viljeltiin. Johtokunta kiitti jäsenaloitetta sen perinpohjaisuudesta ja hyvästä muotoilusta.

Remontit kesätaun aikana

Kesätaun aikana suoritetaan seuraavat kunnossapitotoimenpiteet:

- 1 Uusitaan kutossaunan kiuas, normaalin kunnossapitokierron mukaisesti
- 2 Tehdään LVISA-remonttiin kuuluvia pieniä takuukorjauksia

- 3 Saunatalon lämmönjakokeskus uusitaan kokonaisuudessaan, mikä liittyy talon Helsingin kaupungin kaukolämpöverkkoon
- 4 Talon isot lämpimän käyttöveden puskurivaraajat uusitaan
- 5 Uusitaan saunojen lauteita ja paneleintojeja.

Lisäksi keväällä teetetyssä katon kuntotutkimuksessa selvisi, että tiilikaton iso merenpuoleinen lape pitäisi uusia kiireellisesti ja katon sekä piippujen pellityksiä korjata. Jos tämä saadaan mahtumaan kesän aikatauluun, myös katon kunnostustoimenpiteet tehdään kesätaun aikana.

Helsinki Diplomatic Association vieraili Vaskiniemessä

Suomen Saunaseura sai vieraakseen maaliskuun lopussa 30 diplomaattia. Suomalainen sauna ja suomalainen vieraanvaraisuus tekivät heihin suuren vaikutuksen.

Palmusunnuntaina maaliskuun lopussa saimme saunottaa 30 Helsinkiin akkreditoitua diplomaattia kolmestatoista eri maasta, kun **Helsinki Diplomatic Association** vieraili Vaskiniemessä meksikolaisen puheenjohtajansa **Alejandro Lopez Tenorion** johdolla.

Puheenjohtajamme **Raine Laurikaisen** toivotettua vieraat terveilleksi, **Jouni Niiniaho** kertoi Suomen Saunaseuran historiasta ja suomalaisesta saunakulttuurista, ja **Janne Mattila** sekä **Janne Koskenniemi** opastivat Vaskiniemen käytäntöihin. Meitä saunottajia oli juuri sen verran, että jokaiseen saunaan riitti isäntä tai emäntä.

Osalle vieraista saunominen oli aivan uutta ja osa oli melko kokemattomia saunojia. Kokoneemmistakin saunojista valtaosa pääsi ensimmäistä kertaa elämässään savusaunaan. Lämmittäjäme **Annu Väisänen** oli lämmittänyt kaikki seitsemän saunaa, joita sitten kierrettiin ja joiden löylyjä vertailtiin ahkerasti. Annu myös esitteli vieraille vilvoittelutauolla saunan lämmittäjän työtään.

Kenellekään ei jäänyt epäselväksi, mikä erottaa suomalaisen saunan muista saunoista. Sehän on tietenkin löylyn luominen kiukaan kuumille kiville, mutta kuitenkin kansasaunajat huomioiden. Löylyä siis luotiin maltilla. Kakkossaunassa oli mahdollisuus vastoa tai vihtoa ja nauttia koivunlehtien antamasta aromista. Myös saunakaverin selän vihtomista harjoiteltiin.

Rauhassa saunottiin ja vieraat perehdyttiin kaikkiin suomalaisen saunan ja saunomisen saloihin. Ilmapiiri oli vaskiniemimäisen mutkaton ja leppoisa. Suurin osa vieraista rohkaistui käymään uimassa tai ainakin kastautumassa kolme asteisessa Suomenlahdessa. Moni useampaan kertaan!

Kun vielä saimme nauttia löylyjen lisäksi kahvion **Lari Lindgrenin** loihdimista savumuikkuleivistä, grillimakkarosta ja takatulesta, niin moni vieraista totesi, että tällaista pitää Suomessa asuessa saada kokea lisää!

Helsinki Diplomatic Association (HDA) on vuonna 1980 perustettu Helsinkiin akkreditoitujen diplomaattien ammatillinen ja kulttuuriklubi, jonka toimintaan myös suomalaiset diplomaatit voivat osallistua. Puheenjohtaja toimii tällä hetkellä meksikolainen **Alejandro Lopez Tenorio**. Vierailulla Saunaseuralla oli diplomaatteja Meksikosta, Norjasta, Ranskasta, Romaniasta, Suomesta, Tanskasta, Unkarista ja Yhdysvalloista.

Helsinki Diplomatic Association visited Finnish Sauna Society in Vaskiniemi

Helsinki Diplomatic Association, represented by 30 of its members, visited Finnish Sauna Society in Vaskiniemi on a Sunday afternoon in late March. The group was led by its chair **Alejandro Lopez Tenorio** (Mexico). Diplomats taking part in the visit represented Armenia, Austria, Denmark, Finland, France, Hungary, Japan, Netherlands, Norway, Malaysia, Mexico, Netherlands, Romania and the United States of America.

After Sauna Society's Chairman **Raine Laurikainen** wished the guests warmly welcome **Jouni Niiniahho** talked briefly about the history and cultural importance of Finnish Sauna followed by **Janne Mattila's** and **Janne Koskenniemi's** introduction of Vaskiniemi's sauna practises.

Annu Väisänen had heated all our seven saunas. Sauna Society hosts accompanied the guests to the saunas and introduced them to Finnish sauna practices and to the individual nature of each of our seven different saunas.

For some of the guests, this was their very first Finnish sauna experience and the smoke sauna was a completely new experience for all of them. Our hosts were surprised and impressed by how many of the guests swam in the freezing cold (3 degrees Celsius) Gulf of Finland, some of them several times.

I am quite certain that each of the participants learned that creating LÖYLY (steam created by throwing water on the hot stones of the sauna heater) is an essential feature of the Finnish sauna experience, as is being considerate and polite towards fellow sauna bathers.

Guests also had an opportunity to try traditional Finnish sauna whisking using a VASTA or VIHTA (a traditional sauna whisk made of fresh birch branches). For many of the guests, this was a completely new experience.

To complete the Finnish Sauna Society experience, we enjoyed **Lari Lindgren's** smoked vendace sandwiches and SAUNAMAKKARA (traditional Finnish sauna sausage). The atmosphere during the visit was very casual and relaxed in a typical Vaskiniemi manner.

The Helsinki Diplomatic Association, founded in 1980, is a professional and cultural club for diplomats accredited in Helsinki. Finnish diplomats may also participate in its activities. The club is currently chaired by Alejandro Lopez Tenorio from Mexico.

Jokaisella on oikeus puuttua häiritsevään käytökseen

Saunatalon henki rakentuu jokaisesta ihmisestä. Yhtä lailla jokaisen oikeus ja jopa velvollisuus on puuttua häiritsevään käytökseen, kunhan sekin tehdään rakentavasti ja toisia kunnioittavasta.

Jonna Pennanen

Esittelimme viime lehdessä Saunatalolla käyttöön otetut turvallisemman tilan periaatteet. Saadun palautteen perusteella osakoki ne erittäin tervetulleiksi ja osa taas tarpeettomiksi.

Jotkut ihmettelivät, mihin tällaisia periaatteita tarvitaan turvallisesti koetulla Saunatalolla.

– Suurin osa jäsenistöstä käyttäytyy Saunatalolla kuten pitääkin, mutta joskus jotkut haluavat erikoisoikeuksia ja kun eivät niitä saa, he menevät henkilökohtaisuuksiin ja loukkaavat henkilökuntaa tai kanssasaunojia, kertoo toiminnanjohtaja **Janne Koskeniemi**.

Turvallisemman tilan periaatteet täydentävät Saunaseurala käytössä olevaa saunomisohjesääntöä ja sauna- ja kylpyrauhaa. Säännöt ovat olemassa sitä varten, että jäsenillä, vierailulla sekä henkilökunnalla on miellyttävä olla Saunatalolla.

Lisäksi on muistettava, että vaikka ei ole itse kokenut huonoa käytöstä, ei tarkoita sitä, ettei joku muu olisi kokenut.

– Ei ylinopeusrajoituksiakaan ole tehnyt heitä varten, jotka ajavat aina sallittuja nopeuksia, Koskeniemi muistuttaa.

– Sitä paitsi totesimme johtokunnassa, että olisi outoa, jos Saunaseura olisi nyky maailmassa ainoa paikka, jossa näitä periaatteita ei olisi käytössä.

Mutta miten puuttua ikäviin tilanteisiin, jos niitä esimerkiksi todistaa tai joutuu jopa itse epäasiallisen käytöksen kohteeksi?

– Jokaisella on oikeus puuttua häiritsevään käytökseen ja sanoa siitä ääneen. Jos tilanne siitä jatkuu, paikalla olevan henkilökunnan tai seuran vastuuhenkilön voi kutsua ratkaisemaan asian. Jatkotoimenpiteet riippuvat asian vakavuudesta, summaa **Hanna Pakarinen** Laudelähettelistä.

Turvallisemman tilan periaatteissa on selkeästi kerrottu mitä häiriökäyttäytymisellä tarkoitetaan. Tärkeintä on, että kukaan ei katso ohi tai jätä kanssasaunojaa yksin tilanteen kanssa. Jokainen meistä on vastuussa ilmapiiristä ja sen säilyttämisestä.

Suomen Saunaseura vaalii saunakulttuuria, jossa rauha, tasa-arvo, arvostus ja yhteisöllisyys ovat keskiössä. Sauna on tila, jossa jokainen voi olla oma itsensä, ilman arvostelua, häpeää tai pelkoa. Turvallisempi tila syntyy yhteisestä vastuusta: siitä, että jokainen kunnioittaa itseään, muita ja saunan henkeä.

Skannaa ja lue lisää.

smartia

Oma sauna. Omat löylyt. Oma rauha.

KYSY LISÄÄ!
010 574 5500
myynti@smartia.fi
smartia.fi

KOTIMAISET SMARTIA PIHASAUNAT

Smartian pihasaunat ja saunamökit tuodaan suoraan tontillesi joko helposti pystytettävänä pakettitoimituksena tai tehtaalla valmiiksi tehtynä. Mallistosta löydät perinteiset pihasaunat, modernit saunamökit, hirsisaunat ja näyttävät ulkosaunat niin kotiin kuin mökille.

SAUNOJEN JA AITTOJEN ESITTELYPIHAT

Vantaa: Martinkyläntie 47 | Liminka: Pölykuja 3

Sauna kohtasi Euroviisut jo toista kertaa

Suomalainen saunakulttuuri sai ainutlaatuisen näyttämön, kun Suomen Saunaseura osallistui Wienissä järjestettyjen Euroviisujen oheistapahtumiin yhteistyössä Tampereen kaupungin ja AITO Saunan kanssa. Edellisvuoden positiiviset kokemukset Sveitsin Euroviisuista ja suomalaisen saunakulttuurin viemisestä ulkomaille saivat siis jatkoa.

Teksti: Janne Mattila | Kuvat: Janne Mattila ja Sari Parviainen

SAUNASEURA EUROVIISUISSA

Euroviisut tunnetaan ennen kaikkea musiikista ja näyttävyydestä, mutta sen rinnalla järjestetään vuosittain lukuisia kulttuuritapahtumia, joissa maat voivat esitellä omaa identiteettiään. Suomessa sauna on olennainen osa tätä identiteettiä, ja löylyjen huumasta pääsivätkin nauttimaan viisuviikon aikana sadat saunassa vierailleet.

Elämyksellinen sauna keskellä kansainvälistä tapahtumaa

Wieniin tuotu sauna oli hyvin keskeisellä paikalla Praterin huvipuiston pääsisäänkäynnin yhteydessä. Viikon aikana tuhannet ohikulkijat hämmästelivät suomalaista saunakulttuuria ja iloisia ihmisiä oli liikkeellä paljon. Monet kiipesivät myös lauteille.

Keski-Eurooppalaisten keskuudessa suosittu saunomisen muoto *aufguss* oli monien huulilla. Paikalliset saunojat kertoivat, että muun muassa oven auki pitäminen ja pyyhkeen heiluttaminen parantavat ilmanvaihtoa saunassa, joka usein Keski-Euroopassa rakennetaan liian ilmatiiviiksi. Tämä avasi meille Saunaseuran edustajina mahdollisuuden kertoa suomalaisen saunan keskeisistä elementeistä: löylyn pehmeästä lämmöstä, hyvästä ilmanvaihdosta sekä saunomisen sosiaalisesta luonteesta.

Sauna keskellä huvipuiston urbaania ympäristöä herätti myös median ja vaikuttajien mielenkiinnon. Saunalla kävivät viikon aikana muun muassa Euroviisuedustajat **Linda Lampenius** ja **Pete Parkkonen**,

Käärijän kaksoisolento Häärinä ja iso joukko kansainvälistä mediaa.

Tampereen rooli maailman saunapäätuokkuna toi mukaan vahvan tarinan. Tampereen pitkät perinteet ja kaupungin aktiivinen työ saunakulttuurin kehittäjänä antoivat tapahtumalle uskottavuutta. Samalla korostui se, että suomalainen sauna on elävä ja kehittyvä kulttuuriperintö osana Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listaa.

Saunaseuran arvot kansainvälisessä valossa

Suomen Saunaseuran osallistuminen tapahtumaan ei ollut sattumaa. Yhdistyksen keskeinen tehtävä on valia ja edistää suomalaista saunakulttuuria sekä kotimaassa

että kansainvälisesti. Wien tarjosi tähän poikkeuksellisen hyvän alustan.

Saunaseura toi tapahtumaan asiantuntemusta erityisesti saunan hengestä ja merkityksestä. Sauna ei ole vain fyysinen tila, vaan kokonaisvaltainen kokemus, joka liittyy puhtauteen, hyvinvointiin ja ihmisten väliseen yhteyteen. Näitä arvoja pystyttiin viestimään tehokkaasti tilanteessa, jossa vierailijat saattoivat kokea ne itse.

Monelle kansainväliselle kävijälle sauna oli entuudestaan tuttu käsite, mutta harva oli kokenut sitä suomalaisessa muodossa. Juuri tässä Saunaseuran rooli korostui: oikeanlaisen saunomisen periaatteet,

kuten rauhallisuus, toisten huomioiminen ja luonnollinen rytmi, avattiin käytännön kautta. Kokemus jäi mieleen – ja ennen kaikkea se muutti käsityksiä.

Samalla saimme paljon positiivista Itävallan suomalaisilta, jotka kertoivat, että tämä oli ensimmäinen kerta vuosiin kun he pääsivät aitoon saunaan. Löylystä bongattiin myös viikon aikana muutamia Saunaseuran jäseniä.

Sauna osana suomalaista tulevaisuutta

Euroviisut Wienissä osoittivat, että sauna toimii myös modernin kulttuuriviestinnän välineenä. Se yhdistää ihmisiä yli kieli- ja

kulttuurirajojen, tarjoten konkreettisen ja helposti lähestyttävän tavan tutustua suomalaiseseen elämäntapaan.

Suomen Saunaseuralle osallistuminen oli tärkeä askel sen pitkäjänteisessä työssä. Kansainvälinen näkyvyys tukee yhdistyksen tavoitetta varmistaa, että saunakulttuuri säilyy elinvoimaisena myös tuleville sukupolville. Samalla se vahvistaa Suomen asemaa saunan kotimaana.

Wienissä nähtiin, että sauna ei ole vain suomalainen erikoisuus – se on universaali kokemus, joka puhuttelee meitä kaikkia. Ja juuri siksi sen edistäminen on tärkeämpää kuin koskaan.

SAUNASEURA EUROVIISUISSA

"Ovatko nuo oikeita ihmisiä?" – Wienissä ihasteltiin ja ihmeteltiin saunaa

– **S**aimme eri suurlähetystöjen edustajilta, muun muassa Suomi-Berliini suurlähetystöltä kiitosta siitä, miten valtavaa näkyvyyttä Suomi tämän saunatempauksen myötä sai, kertoo **Sari Parviainen**, toinen Saunaseuran saunalähettiläistä Wienissä.

– Joku sanoikin, että myös suurlähetystöjen pitäisi satsata enemmän saunatapahtumiin.

Parviainen pohtii, että me suomalaiset emme välttämättä ymmärrä, millainen valtti

sauna on ja miten helppo sillä olisi välittää suomalaista kulttuuria eteenpäin.

Sauna oli kyllä herättänyt ihmetystä paikallisissa.

– Saunamme sijaitsi huvipuiston sisäänkäynnin luona ja paikallisten ilmeet olivat näkemisen arvoisia, kun he kävelivät ohi ja näkivät saunoja saunomassa. Moni kysyikin, että "ovatko nuo oikeita ihmisiä tuolla sisällä?", Parviainen nauraa.

– Tämänvuotisessa saunassahan oli iso ikkuna ja kun itsekkin siellä viimeisenä iltana saunoin, niin se tuntui vähän siltä, kuin olisi apinana häkissä, kun ihmiset pysähtyivät tuijottamaan.

Paikallisten kokemus saunasta saattaa johtaa myös wieniläisen saunan syntyyn.

– Kuulin, että Wienissä on ollut jo pitkään suunnitella Tonavan rannalle rakennettava sauna ja tämä positiivinen kokemus meidän saunasta

SAUNASEURA EUROVIISUISSA

laittoi kuuleman mukaan vauhtia hankkeeseen. Toivotaan niin, Parviainen kertoo.

United by Sauna

Parviainen oli Euroviisussa myös edellisenä vuonna, kun **KAJ:n Bara bada bastu** ja **Erika Vikman** villitsivät Suomea. Millainen kokemus tämä vuosi oli viime vuoteen verrattuna?

– No viime vuosi oli minulla se the vuosi, koska se oli ensimmäinen kerta ja silloin oli *Bara Bada Bastu* ja saunahuuma. Ja toki meillä oli Baselissa puulämmitteinen sauna, suomalaisia koivuja ja sellainen kunnon Suomi-meininki. Baselissa pääsi myös saunasta suoraan Reiniin uimaan ja niihin suihkulähteisiin, Parviainen muistelee.

– Nyt Wienissä meillä oli **AITO Saunan** sähkösauna, sekin tosin oikein hyvä, ja saunasta pääsi kylmään suihkuun eli ihan hyvä kombo sekin. Myös sijainnit olivat tosi erilaiset, Wienissä sauna oli huvipuiston sisäänkäynnillä, joka takasi, että ihmisiä oli paljon enemmän kuin Baselissa.

– Mutta kyllä molemmilla kerroilla vallitsi se upea viisutunnelma ja se, mikä tuli esiin hyvin, että sauna yhdistää ihmisiä. *United by Sauna*, kuten me muokkasimme Euroviisujen slogania.

LIEKINHEITIN

Sauna-lehden somesta pääset katsomaan tunnelmapaloja viisuviikon ajalta.

Skannaa ja katso.

Suomen Saunaseura kävi Liettuassa

Kansainvälisessä saunaseminaarissa Liettuassa perehdyttiin monipuolisesti saunomiseen. Myös Saunaseura esiintyi tapahtumassa.

Saunaseuralainen Heikki Junkkari piti alustuksen saunan terveysvaikutuksista ja tutkimustuloksista.

Suomalainen saunatietous ja perinteet kiinnostavat laajalti ympäri maailman. Tämä saatiin todistettua jälleen, kun Liettuan kolmanneksi suurimmassa kaupungissa, Klaipedassa järjestettiin kansainvälinen saunaseminaari ja -tapahtuma helmikuun puolivälissä.

Tapahtuman järjestäjänä ja rahoittajana toimi paikallinen matkailu- ja markkinointiorganisaatio, joka näkee saunatuotteen tärkeänä matkailuvalttina. Merenrantakaupunki Klapeida oli loistava ympäristö saunatapahtumalle, ja paikalle oli tuotu viisitoista tynnyrisaunaa ja paikallisten rakastamia lämminvesikylpytynnyreitä.

Ohjelmassa kuultiin sauna-alan- ja hyvinvointiaiheisia esityksiä. Saunaseuraa edustivat laadukkailla alustuksilla seuran johtokunnan jäsen **Heikki Junkkari** ja toimitusneuvoston jäsen **Jarmo Lehtola**. Heikin esitelmä käsitteli laaja-alaisesti saunatutkimuksen tuloksia lääketieteellistä näkökulmasta ja Jarmon materiaali keskittyi suomalaisen saunan eri vaiheisiin ja perinteisiin. Kumpikin alustus herätti laajaa mielenkiintoa ja esitysten jälkeen yleisöstä esitettiin useita kysymyksiä ja keskustelua riitti.

Muut tapahtuman alustukset käsitelivät paikallista saunakulttuuria, saunatapoja ja hyvinvointiin liittyviä osa-alueita. Paikallinen saunakulttuuri painottuu vahvasti vihtomiseen (lämpötilat maltillisia) ja erilaisiin perinnetapojen noudattamiseen (mm. runot, laulut ja yhteinen tekeminen).

Vierailimme myös Vlnassa ja Kaunasissa tutustumassa paikallisiin yleisiin saunoihin (pirtis). Tarjontaa ei ollut kovin paljon, mutta pääsääntöisesti laadukkaita kokonaisuuksia. Saunahuoneet olivat kuivia ja kuumia.

Tulikivi

Koe sauna, kuten se on tarkoitettu – tulikivi.com

Liettualaisia saunafaneja nauttimassa tynnyrisaunojen löylyistä.

Jarmo Lehtolan puheenvuoro käsitteli suomalaista saunaa ja perinteitä.

Liettulaisia saunoja
Juhani Lehtirannan sivustolta.

Skannaa ja lue lisää.

Saunaillan iltapalana toimii nopea Croque Monsieur vohveliraudalla

Kesäisen saunaillan kruunaa suolainen herkku, legendaarinen Croque Monsieur, jonka valmistat käden käänteessä vohveliraudalla.

Laatinut: Päivi Mäkinen

Yhteen leipään tarvitset:

- kaksi siivua hapanjuurileipää/paahroleipää
- n. 4 rkl majoneesia
- n. 2 tl dijonsinappia
- 2 kinkkuviipaletta
- n. 70 g gruyèrejuustoa tai emmentalia (tai sekoitus molempia)

1. Leikkaa leivästä kaksi noin 1½ cm:n paksuista viipaletta.

2. Raasta juusto.

3. Kasaa leivät: Levitä leivälle sinappia ja lisää muutama ruokalusikallinen majoneesia. Levitä kastike tasaisesti etteivät leivän reunat kuivu. Lisää leivälle kourallinen juustoraastetta ja kinkkuviipaleet. Lisää kinkun päälle toinen kourallinen juustoraastetta. Levitä sinappia ja majoneesia toiselle leivälle ja paina leivät yhteen.

Paista leipä vohveliraudassa (tai voileipägrillissä)

kullanruskeaksi. Nauti sellaisenaan tai vinegretilä maustetun vihersalaatin ja cocktailkurkkujen kanssa!

Kiuas lämpää taivasalla

Christer Lybäckin savusauna on ainutlaatuinen uniikkikappale koko maassa.

Teksti: Ulla Ora | Kuvat: Sauna-lehti

MINUN SAUNANI

Ortopedi **Christer Lybäck** esittelee mielellään uutta savusaunaansa, jonka tekee erityiseksi kiskoilla kulkeva kiuas. Se lämmitetään saunan ulkopuolella. Syynä lämmitystapaan on paloturvallisuus. Savusaunat ovat herkkiä palamaan, joten kiukaan lämmittäminen pihalla saunomiskuntoon takaa sen, että kipinät eivät sinkoile saunatilaan.

Lybäck sai idean ulosvedettävän kiukaan rakentamiseen tuttavalta, joka oli kehittänyt sellaisen omaan saunaansa.

– Kävin siellä saunomassa ja idea lähti liikkeelle. Kehitin sitä vielä pidemmälle tasolle. Olen rakentanut useita saunoja, mutta tämä on ensimmäinen savusauna.

Kiskoilla kulkevassa Tulikiven vuolukivikiukaassa on 300 kiloa kiuaskiviä. Kivineen kiuas painaa noin 1 500 kiloa. Kiskojen vuoksi kiukaan liikuttaminen sisään ja ulos on kuitenkin niin helppoa, että se käy keneltä tahansa aikuiselta.

Sammutuspeitto kiukaalle

Kun kiuas on riittävän kuuma, isäntä vetää kekäleet ulos tulipesästä ja heittää häkälölyt taivaalle. Sen jälkeen hän asettelee sammutuspeiton kiukaan kivien päälle, avaa liukuoven ja rullaa kiukaan sisään saunaan tiileillä ympäröityyn kiuastilaan. Kiukaan lämmittäminen ulkona mahdollistaa paloturvallisuuden

Christer Lybäck sai idean ulosvedettävästä kiukaasta ystävältään ja kehitti siitä oman version.

Espoon Suvisaariston tontilla on jo kolme saunaa ja neljäs tulossa.

Savusaunarakennus on Kontion valmiina tilattu hirsipaketti.

lisäksi myös saunan pitämisen puhtaana, koska savu ei tahri sisätiloja.

Savusaunarakennus on Kontion valmiina tilattu hirsipaketti, johon isäntä on rakentanut tukevat lauteet. Niille mahtuu kerralla kymmenen saunojaa. Rakolattian kautta ilmanvaihto onnistuu hyvin. Saunan edustalla on laiturit ja avantopumppu, joka mahdollistaa talviuinnin.

Lybäck kertoo rakentamisen ja saunomisen olevan hänelle intohimo. Samalla hän on kriittinen kätensä jälkeen. Myös savusaunan rakentamiseen liittyi pelko siitä, että kiuas ei toimitakaan. Pelko oli kuitenkin turha, koska kiuas varaa lämpöä niin hyvin, että illalla lämmitetty sauna on kylpemiskunnossa vielä seuraavana aamuna.

Rakkaus saunaan jo lapsena

Lybäck on nauttinut saunomisesta jo lapsena, jolloin hän kävi perheensä kanssa yleisessä saunassa Hakaniemessä kerran viikossa. Sen jälkeen hänelle ovat tulleet tutuiksi lähes kaikki pääkaupunkiseudun julkiset saunat. Saunaseuran jäsenenä hän vierailee säännöllisesti myös Saunatalon saunoissa.

Oman talon edustalla Suvisaaristossa on toinenkin puulla lämпиävä pihasauna. Kolmas saunarakennus on suunnitteilla kesäksi, ja sille on varattuna paikka pihan edustalta. Näiden lisäksi omakotitalon sisätiloissa on nopeasti lämпиävä sähkösauna.

– Meillä lämпиää joku sauna lähes päivittäin. Savusaunaa on pyrkimys lämmitellä kerran viikossa. 13-vuotias pojanpoikani on ollut vauvasta saakka innokas saunoja ja vierailee meillä edelleen usein saunomassa ja uimassa.

Omasta saunasta paras muisto

Lybäck työskentelee Lääkärikeskus Fenixillä Porvoossa ja Helsingissä. Hänellä on myös oma leikkaussali Helsingin Puistokadulla.

Viikossa hänellä on yksi leikkauspäivä. Työpäivän jälkeen hän ajaa kotiin saunomaan.

– Löyly on kokonaisvaltaisesti rentouttava ja terapeuttinen kokemus. Kun jalat ovat puoli metriä kiukaan yläpuolella, lämpö tunkeutuu koko kehoon. Siitä tulee ihana tunne, joka voi kestää vielä pari tuntia saunomisen jälkeen.

Lybäckin tähän mennessä paras saunamuisto löytyykin omasta uudesta savusaunasta.

– Ajattelin aluksi, että kiuas ei toimi, mutta olin todella ilahtunut, kun löylyä riitti vielä seuraavaan aamuun saakka.

Intohimoinen rakentaja aloitti uuden kodin ja saunojen rakentamisen viisi vuotta sitten ja projekti jatkuu vielä ainakin vuoden.

– Saunomisessa parasta on talvisauna, johon liittyy uinti avannossa. Saunomista jaksaa paremmin, kun pääsee välillä viileään. En muutoinkaan ole kovien löylyjen ystävä, eikä itsensä kärventäminen ole sankariteko.

Minun saunani

Missä: Espoon Suvisaaristossa

Tyyppi: savusauna

Omistaja: Christer Lybäck

Ensimmäiset löylyt: toukokuussa 2026

Parasta saunassani: ainutlaatuinen kiuas

Mieluisin saunomistapa: talvipakkanen, ja saunan jälkeen avantouinti

Kiuas kivinen painaa noin 1 500 kiloa, mutta kiskojen avulla kiukaan voi vetää kevyesti sisään ja ulos.

Kesä on täällä taas!

Puiden vihertymisestä juhannussaunaan, läpi heinäkuun ja saunatapahtumien, kautta kohti elokuun pimeneviä iltoja. Tule mukaan kesämatkalle.

Juhannussaunan löyly palauttaa perusarvot iholle

Juhannussauna ei ole vain peseytymishetki, vaan kokonaisvaltainen elämys, jossa elämän suuret perusarvot – totuus, hyvyys ja kauneus – tulevat iholle.

Ne eivät jää juhlapuheiden etäisiksi käsitteiksi, vaan muuttuvat eläväksi kokemukseksi tulen, veden ja hiljaisuuden keskellä.

Keskikesän tuoksut, luonnonkukkien lumo ja pihlajan huumaava kukkaloisto muistuttavat meitä kesän kirkkaasta mutta lyhyestä hetkestä.

Alaston totuus lauteilla

Saunassa totuus on yksinkertaista. Lauteilla ei rakenneta rooleja eikä piilouduta titteleiden taakse. Kun puhelin jää pukuhuoneeseen, poistuvat myös nykyajan häiriötekijät. On vaikea esittää strategista neuvonantajaa tai vuorineuvosta, kun ainoa varuste on kostea laudeliina ja otsalla kohoava hiki.

Löylyä luodaan harkiten. Ei lyödä, vaikka Kalevala niin sanoo. Se ei ole voimanosoitus vaan lämmin vuoropuhelu. Pehmeä löyly kutsuu pysähtymään, ja saunassa hiljaisuus ei ole vaivaannuttavaa vaan voimaannuttavaa yhteistä kieltä. Totuus on saunassa konkreettista: ihminen on osa luontoa, ja hengitys paljastaa enemmän kuin puhe. Saunassa hiljaisuus tulkitaan syvällisyydeksi, kun taas kiire nähdään sosiaalisena kömpelyytenä, kuten savolainen toteaisi: ”Suottahan tuota hättäilöö, ku istumalakii ehtii”

Juhannussaunassa suuret arvot tulevat iholle, ja kiire paljastuu sosiaalisiksi kömpelyydeksi. Kun löylyssä totuus hengittää, maailma on kerrankin kohdallaan.

Hyvyys on tekoja ja tasapainoa

Hyvyys ei ole saunassa opillinen julistus, vaan suhde toisiin ja luontoon. Se on eettisyyttä, jossa oma nautinto ei perustu toisen kärsimykseen; ketään ei ”kyykytetä” polttavalla löylyllä. Se on saunarauhaa. Vastuullinen löyly on tasapainoa, joka riittää kaikille.

Hyvyys ilmenee tekoina: puiden riittävytenä, ympäristöystävällisenä lämmityksenä ja puhtaan vetenä. Kun ymmärrämme, että löyly on lahja ympäröivältä maailmalta, hyvyys muuttuu teoriasta kokemukseksi. Se on veden ja tulen sopusointua yöttömässä yössä.

Kauneus soi kesäyössä

Kauneus on läsnä ilman nimeämistä: se on valoisa yö, koivuvastan tuoksu ja kiville sihahtava vesi. Järvimaisema ja luonnon oma laulukirja täydentävät visuaalisen hiljaisuuden. Punarinnan kirkkaat säkeet ja pajulinnun hienostunut huokaus luovat taustan, johon mustarastas liittää täyteläisen aarian. Lopulta satakielen rytmien ilotulitus ottaa tilan haltuunsa. Se, mikä soi metsässä, kuuluu vastauksena saunojan puhdistuneessa sisimmässä. Ulkoinen ja sisäinen maisema ovat hetken yhtä ja samaa olemista.

Löylyn jälkeen maailma on kohdallaan

Juhannussaunan suurin viisaus on siinä, että se tuo suuret arvot alas jalustalta osaksi elämysmaailmaa. Se on saunan sanomaa: totuus tuntuu kehossa, hyvyys näkyy tasapainona ja kauneus koetaan yhdessä luonnon kanssa.

Kun viimeinen löyly haihtuu, emme kannu mukamme vain puhtautta vaan oivallusta. Maailma on hetken aikaa kohdallaan. Juhannussaunassa totuus on alaston, hyvyys on sopivaa löylyä ja kauneus luonnon moninaisuutta. Maailma ei tule valmiiksi hätäilemällä, mutta löylyä luomalla se on hetken aikaa täydellinen.

Juhannussaunaperinne voi hyvin

Kansanperinteessä juhannussauna oli tärkeä etenkin nuorille naisille, koska siihen liittyi toive löytää sulhanen.

Suomalaisessa kansanuskomusperinteessä juhannussaunalla, kuten myös joulusaunalla, on ollut erityinen asema. Sauna oli juhlapäivinä pyhä tila, jossa toimitettiin rituaaleja ja kunnioitettiin luonnon ja henkien maailmaa.

Juhannussaunaperinteestä on vähän mainintoja oikeuden pöytäkirjoista, joten tiedot perustuvat enemmän kansanperinneaineistoon. Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että juhannussaunaan liittyvät rituaalit olivat enemmän naisten kuin miesten harjoittamia.

– Koska juhannussauna on naisten perinne, siitä on vähän aineistoa esimerkiksi oikeusistuinten pöytäkirjoissa. Naiset eivät tuohon aikaan käyttäneet juurikaan alkoholia ja muutoinkin heidän rituaaleihinsa ei liittynyt lainvastaista toimintaa, kertoo professori **Kustaa H. J. Vilkuna** Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitokselta.

Hänen mukaansa juhannussaunaa kutsuttiinkin lemmensaunaksi. Naimaikäiset nuoret saattoivat katsoa salaa saunan tuuletusluukusta nähdäkseen tulevan puolisonsa.

Valon ja vehreyden juhla

Juhannussaunaperinne sekä joulusaunaperinne liittyvät läheisesti valoon. Juhannusta pidettiin valon vuoksi vuoden taianomaisena aikana, jolloin luonnon ja henkien voimat olivat erityisen vahvoja. Sauna oli tällöin puhdistautumisen lisäksi ennustamisen pyhä paikka.

– Keskikesän juhlassa juhlitaan luonnon vehreyttä ja kukkimista. Kansanperinteessä naisilla oli tapana tehdä saunavihta kedon kukista, ja käyttää heinäpellon kastetta tervehdyttävänä rohtona, kertoo Vilkuna.

Juhannuskoivut koristeena rakennusten edustalla on vanha tapa, joka Vilkunan

mukaan on osoitus keskikesän luonnon kunnioittamisesta. Juhannuksena on ollut tapana rakentaa myös lehdesmajoja muistuttamaan luonnon vehreydestä.

Juhannussaunan uusi nousu

Vilkunan mukaan juhannussaunaperinne nousi uuteen kukoistukseen kaupungistumisen aikaan. Kaupunkeihin muuttaneet alkoivat 1960-luvulta lähtien rakentaa maalle kesämökkejä, jolloin erityisesti juhannussaunasta tuli tärkeä. Samalla saunaperinne maallistui.

– Nykyään sauna ja saunominen on se juttu, eivät enää rituaalit sen ympärillä. Tuore saunavihta liittyy edelleen juhannussaunaan. Monelle perinteeseen kuuluu myös kokon poltto heti saunan jälkeen.

Hän muistuttaa, että grillimakkarat on saman ikäinen kuin suomalainen

Kettulan kylässä tapahtuu! – Juhannussauna

Kettulan kylässä valmistauduttiin Juhannuksen viettoon. Illalla oli tiedossa tanssit Kettulan rannassa. Neidot Sanelma ja Rannan Maija olivat innoissaan tulevasta tapahtumasta. Olihan kylän väki koolla ja kesävieraitakin saapuisi paikalle.

– Kylläpä nyt tulee puhdasta, kun oikein paikat kuurataan, sanoi Sanelma ja taputteli saunavastalla ihoaan.

– Johan me kelpaamme vaikka Linnan juhliin, kun näin kaunistaudumme, huokaisi Maija uneksien illan tansseista.

– Pyh, mitä me Linnan juhlissa teksimme? Voi sentään, rannalla tanssit on ihan parasta. Saamme mennä rivakasti polkkaa ja jenkkaa, kun oikein vauhtiin päästään, sanoi Sanelma ja heitti ison kauhallisen vettä kiukaalle.

Löylyn jälkeen naiset vilvoittelivat ja nauttivat kylmiä virvokkeita. Lämmin jalkakylpy rentoutti jalkoja ja sen ihana kukkaistuoksu täytti saunan.

– On se kumma jos ei varpaat oikene ja verry, niin että jaloissa veri kiertää vinhasti. Tokkopa sitä malttaa tansseissa kovin istua,

kun on sentään kesänviettoon päästy, totesi Sanelma ja oikoi sääriään tuumitellen.

– Sen minä uskon, että sinä et lopeta, ennenkö pelimannit häpyy kotiin, vastasi Maija ja tirskahti nauramaan.

– Höpsistä, minä en turhia kainostelee, vaan otan kaiken myös liikunnan kannalta, sanoi Sanelma virnistäen ja oikaisi selkänsä suoraksi todistaakseen Maijan olevan väärässä.

– Uskonhan minä sen! Voi Elmeri resukkaa, kuinka hänen käy? säällitteli Maija Elmeriä ääneen.

– Hyvinpä tietenkkin, kyllä minä pidän naapurista huolen, vastasi Sanelma ja iski Maijalle naurussa suin silmää.

”Kettulan kylässä” on taiteilija Tuulia Marjasen luoma kuvapakinasarja, jossa seikkailevat fiktiivisessä Kettulan kylässä asuvat Sanelma, Elmeri ja Rannan Maija. Marjasen pakinoista voi nauttia useissa paikallislehdissä.

mökkikulttuuri, ja ne liittyvät edelleen olennaisesti yhteen. Juhannusruoista hän mainitsee myös juhannusjuuston, joka on heralimessä keitettyä kotijuustoa.

Vilkuna kuvailee juhannuksen aikaa kansanperinteessä ihmeiden ajaksi, jolloin uskomukset ja tait korostuivat enemmän kuin muulloin. Juhannuskokko on yhdistettävissä pakanalliseen perinteeseen, jossa tulen ja savun avulla saatettiin kokea pääsy lähemmäs taivasta. Vilkunan mukaan Johanneksen kiinteä liittäminen juhannuskokoon nimeen viittaa myös vahvaan kristilliseen yhteyteen.

Jotain taianomaista liittyy myös nykyiseen juhannuksen viettoon.

– Kaupungit tyhjenevät, kun ihmiset lähtevät maalle juhannuksen viettoon. Juhannussaunasta on tullut jopa itsetarkoitus kaupunkilaisillekin, sanoo Vilkuna.

”Juhannussauna on minulle pyhä asia” – parhaat juhannussaunamuistot

Saunominen juhannuksena voi olla vuodesta toiseen toistuva rituaali tai ennenkokematon, hauska tapahtuma. Joskus juhannussauna voi yllättää. Kokosimme saunaseuralaisten muistoja ikimuistoisista juhannuksista.

YO-HATTU SAUNAKUUPPANA

”Kaikenlaisia löylyjä ja löylynheittoja on tullut nähtyä, mutta tämä muisto on yksi erikoisimmista. Olin kerran lapsuudessani juhannussaunassa yksityiskodissa Vihdissä. Seurueessa oli mukana tuore kevään ylioppilas. Hän sai päähänsä tulla saunomaan ylioppilashattu päässä. Niinpä me sitten heitimme vettä kiukaalle hänen ylioppilashatullaan. Hyvät oli löylyt!” – Ben Grass, Saunaseuran kunniapuheenjohtaja

*Heilu keinuni korkealle,
nythän on juhannusilta.
Mesimarja paistaa ja tuomi tuoksuu
ja kuulas on taivahan silta!*

Larin Kyösti

ENSIMMÄINEN SANANI JUHANNUSSAUNASSA

”Lapsena, 1950-60 -luvulla, kotiapulaisemme ollessa ansaitulla kesälomallaan, vietin kesiäni usean sukupolven asuttamassa maalaistalossa Kuopion maalaiskunnassa Sulkupurolla kummitätini ja ”korvikemummoni”, jo tuolloin edesmenneen mummon nuorimman sisaren, hoi-vissa. Tässä talossa saunottiin joka ilta sunnuntai-iloja lukuun ottamatta. Juhannuksena ovenpielet koristeltiin juhannuskoivuin. Vanhassa saunassa oli suuri kertakäyttöinen pönttökiuas ja saunan edessä vintti-kaivo. Uraa Helsingissä tehneet vanhempani tulivat taloon kesälomalle juhannukseksi. Olin yhden ja puolen vuoden ikäinen juhannuksena 1957. Päivän mittaan aikuiset olivat höpöttäneet äitini Eevan olevan tulossa. ”leva tulloo, leva tulloo.” Kun äitini sitten tuli, olin juhannussaunan lauteilla, josta kuulemma kajautin ensimmäisen sananani LEVA!” – Topi Vesteri, isoisa, eläkeläinen

OSANA SUKUPOLVIEN KETJUA KORJAA

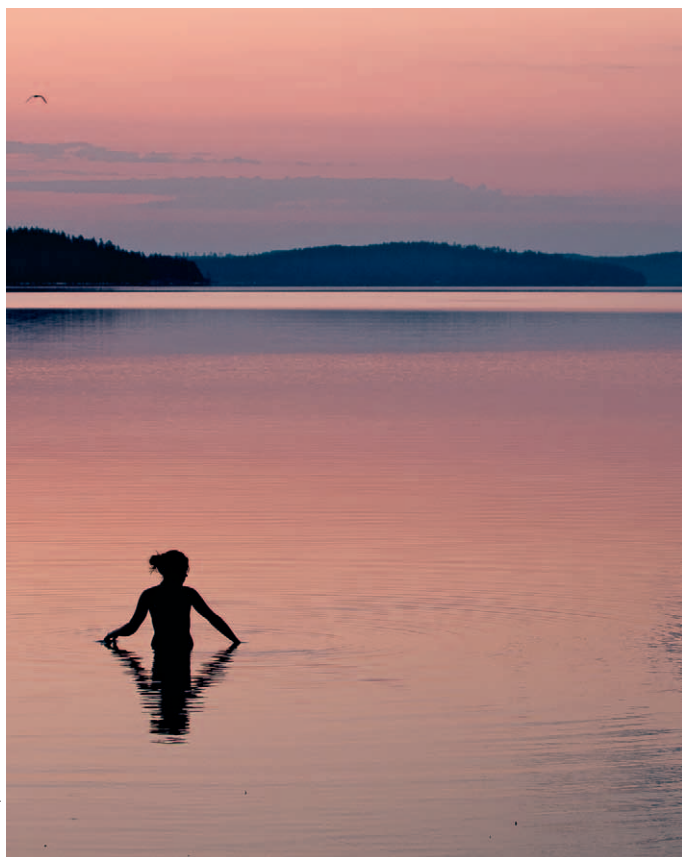
”Minulle juhannus on aisteja, tuoksuja, makuja ja värejä. Näen itseni kävelemässä mökkitiellä äitini ja jälkikasvuni kanssa. Olemme vihdanteo matkalla. Äitini opettaa, miten lenkki koivunoksien ympäri tehdään jotta vihta saadaan pysymään koossa. Kesän vihreys, luonnon läheisyys, koivuvihdan ja saunan tuoksut, puhdas pyyhe saunan penkillä, kauniit kesäkukat tyynyn alla. Tästä kaikesta muodostuu mieleeni visuaalinen muistikuva, minun juhannukseni. Olen osa sukupolviensa ketjua, jatkan perinteitä.” – Hanna Neuvo, toimitusjohtaja

YLLÄTYS LAUTEILLA

”Vietimme juhannusta kaupungissa ja iltapäivästä menimme kerrostalomme saunaan päivän ensimmäisinä saunojina. Alle kouluikäiset lapsemme suuntasivat heti löylyyn. Hei isi, täällä on joku setä, huusi hetken kuluttua tyttäreemme. Tosiaan. Lauteilla istui noin viisikymppinen mies vähän kallistuneessa asennossa - vieressään jokunen pullo. Tunnistimme miehen talon asukkaaksi ja tajusimme, että hän oli kuollut. Ilmeisesti mies oli ollut edellisillan viimeinen saunoja ja kuollut saunoessaan. Hälytimme poliisit.

Myöhemmin sauna pestiin huolella ja lauteet uusittiin. Meiltä jäi juhannussauna sillä kertaa saunomatta, mutta mieliimme tapahtuma painui. Lapset eivät onneksi saaneet tapahtumasta traumoja. Se viisaus samalla vahvistui, että sauna ja viina eivät sovi yhteen.”

– Kristina Niini, opettaja

Emilia Hoisko, Visit Finland

HIMOSAUNOJA LIMPSAN VOIMALLA

”Lapsuudessani limpsaa sai vain saunapäivinä. Juhannuksena mökin keittiössä körötti kokonainen kori juotavaa. Laskin, että pulloja oli paljon enemmän kuin meitä lapsia. Vietinkin siten koko juhannuksen saunassa. Saunoin aatonaattona, aattona, juhannuspäivänä ja vielä seuraavana-kin päivänä. Tiesihän joka käynti uuden limpsapullon. Punainen Jaffa oli paras!” – *Timo Mattila, konsultti*

PYHÄ TOIMITUS

”Juhannuksesta en niinkään piittaa, mutta juhannussauna on minulle pyhä asia, kesän kohokohta. Minun juhannussaunarituaalit ovat jo vuosikymmenten ajan olleet samanlaiset ja haluan tehdä kaikki valmistelut alusta loppuun itse ja yksin. Kukaan ei tosin edes uskalla sekaantua valmisteluihini, koska kaikki tietävät, miten tärkeää tämä on minulle.

Mökkimme on Ahvenanmaan saaristossa. Siellä ei ole sähköä eikä juoksevaa vettä, kaikki on hyvin alkeellista. Ensin kannan saunaan vedet, kerään risuja muuripadan ja kiukaan tulisijan sytytykseen sekä valitsen lämmitykseen sopivat puut.

Aloitain lämmittämisen koivulla mutta kun kiukaan pesä on lämmennyt tarpeeksi, lisää sekaan saarnia. Saarni syttyy hitaasti, mutta antaa hyvän lämmön. Toimin aina yhden tulitikon periaatteella, siis vesipata ja kiuas on saatava syttymään samalla tikulla. Eihän siihen nyt voi koko tikkuaskia tuhlata! Melkein aina onnistustunkin yhden tikun taktiikassani. Sauna on lämmittämisen alkaessa jo tietysti pesty ja puleerattu.

Pyhä periaatteeni on, ettei saunaa saa jättää yksin lämpenemään. En ylipäättään tajua, miten joku voi edes tehdä niin. Lähipiiristäni ainoastaan poikani on sisäistänyt ja oppinut tämän kultaisen säännön. Saunan lämpenemistä seurattessa saan ihailta kaunista luontoa, merta ja lintuja. Veden ja lintujen äänet ovat saariston sinfoniaa.

Seuraavaksi on vihtojen teko. Vihtoista jääviä pieniä oksia ei saa missään tapauksessa heittää pois. Teen niistä pikkuvihtoja ja ripustan ne roikkumaan saunaan. Ne tuovat tuoksua ja luovat tunnelmaa.

Olen opettanut lähisukuni vihtomaan. Se menee näin: ensin vihta kastetaan ja sitä lämmitetään hetki kiukaalla. Sen jälkeen vihta nostetaan hellästi kasvojen päälle ja nautitaan sen tuoksusta ja pehmeystä. Sen jälkeen vihdotaan koko kroppa ylhäältä alaspäin. Viimeiseksi jo kuluneella vihdalla hierotaan selkä sekä jalat. Ja ihan vihoviimeisenä loppuvihdalla hierotaan vielä jalkapohjat. Jalkapohjissa on paljon akupisteitä ja siksi niiden hieronta tuntuu taivaalliselta. Ja aina paremmalta tuntuu, jos joku toinen hieroo.

Saaristossa kasvaa paljon villiyrtejä. Kerään myös yrtejä ja viinimarjapensaaseen lehtiä ja teen näistä yrteikkimppuja jalkakylpyjä varten.

Opin tämän kaiken jo pikkulikkana isoäidiltäni. Valmistautuminen eri vaiheineen voi vaikuttaa työläältä, mutta ei se sitä ole. Kaikki on valmista vajaan parissa tunnissa ja ensimmäiset pääsevät saunomaan.

Juhannussauna on minulle meditatiivinen kokemus ja sen valmistaminen on harras, pyhä toimitus.” – *Pirjo-Riitta Antvuori, seniorisaunoja*

*Unohda työ, löysennä vyö,
herkkuja syö, onhan yötön yö!
Minä aavaan syömeni selälleen
ja annan päivän paistaa,
minä tahdon kylpeä joka veen
ja joka marjan maistaa.*

*Minun mielessäni on juhannus
ja juhla ja mittumaari,
ja jos minä iloin itkenkin,
niin siellä on sateenkaari.*

Eino Leino

Franny Plumridge, Facing Waves

KESÄEKSTRA

Pääesiintyjänä sauna:

Kesä on täynnä saunatapahtumia

Kesä on täynnä tapahtumia ja parhaissa niissä tietenkin saunotaan. Kokosimme tapahtumia, joissa suomalainen saunakulttuuri elää vahvana, perinteitä unohtamatta, mutta uusia elämyksiä tarjoten.

Suomalaisen saunan päivä 13.6.

Suomalaisen saunan päivää juhlitaan vuosittain kesäkuun toisena lauantaina. Tällöin ympäri Suomen monissa yleisissä saunoissa on erityisohjelmaa tai erikoistarjouksia. Esimerkiksi Tampereen Rajaportin saunalla julistetaan joka vuosi virallinen saunarauha.

Saunan päivän tarkoituksena on juhlistaa suomalaista saunakulttuuria, joka on myös Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa. Päivä on vapaaehtoinen liputuspäivä, joten ei muuta kuin lippu salkoon ja sauna lämpiämään!

Amurin sauna

Tervetuloa saunomaan Amurin museokortteliin! Amurin museokorttelissa pääset tutustumaan tamperelaisen työväestön koteihin ja niiden kuvitteellisten asukkaiden elämäntarinoihin lähes sadan vuoden ajalta. Nyt sinulla on mahdollisuus myös saunoa korttelin saunassa.

- Ke 24.6. naisten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
  - To 25.6. miesten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
  - Ke 29.7. naisten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
  - To 30.7. miesten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
  - Ke 26.8. naisten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
  - To 27.8. miesten vuoro klo 18–19.45, yksityinen vuoro klo 20–21.45
- Yleisövuoro 8–16 €
  - Yksityinen vuoro, ryhmä (max. 15 hlöä) 180 €
  - Pyyhe 4 €
  - Laudeliina 1 €

Lipun saunaan voi ostaa museon verkkokaupasta tai paikan päältä (jos tilaa on). Lippu sisältää pääsyn museokortteliin klo 18 alkaen.

Laura Vanzo, Visit Tampere

Ota mukaan oma pyyhe, istuinalusta ja pesuaineet. Pyyhkeitä ja laudeliinoja voi myös vuokrata saunalta tai ennakoon museon verkkokaupasta. Voit tuoda mukana omat alkoholittomat muovipullossa olevat saunajuomasi. Juomia myydään myös saunalla.

Skannaa ja lue lisää.

Tarvaspään saunaillat

Haluaisitko saunoa Akseli Gallen-Kallelan savusaunassa? Nyt se on mahdollista. Gallen-Kallela museo järjestää tänä kesänä kolme saunailtaa Tarvaspään savusaunassa, joka rakennettiin vuonna 1913.

- ke 17.6.2026 klo 16–19
- ke 15.7.2026 klo 16–19
- ke 19.8.2026 klo 16–19
- Hintaa 49 €

Lipun saunailtaan voi ostaa museon verkkokaupasta. Lippu sisältää saunajuomat, museon pääsylipun ja opastetun kierroksen sekä iltapalaa Tarvaspää Café Zoceriassa.

Skannaa ja lue lisää.

Gallen-Kallelan Museo

Vesistöviikon Saunafest 13.–14.6.

Tänä kesänä Valkeakosken Vesistöviikoilla juhlistetaan suomalaisen saunan päivää Saunafest-tapahtuman merkeissä la 13.6.–su 14.6. Saunan lämmöstä voit nauttia useissa saunoissa ympäri Valkeakoskea viikonlopun aikana.

www.valkeakoski.fi/tapahtumat/vesistoviikko-saunafest-tapahtuma/

Saunan Vuoksi Festivaali 13.6.

Matran Varpasaari täyttyy kesäkuussa siirrettävistä saunoista. Paikallaan olevia kuin kelluvia ja siirrettäviä saunoja.

Tapahtumassa myös live musiikkia, saunatarinoita, vihdan tekoa, hyvää ruokaa ja juhlan arvoiset lölyt!

www.instagram.com/saunanvuoksisfestivaali

Pyhtään saunakierros 26.–27.6.

Pyhtään Sauna ja avanto ry järjestävät kesäkuun lopussa saunakierroksen, jossa kävijät voivat kiertää järven ympäri ja tutustua useisiin siirrettäviin saunoihin saman tapahtuman aikana. Noin kilometrin mittaisen reitin varrelle

sijoittuu useita erilaisia saunoja sekä mahdollisuuksia uimiseen ja kesäpäivästä nauttimiseen.

- pe 26.6. klo 16–20
- la 27.6. klo 12–20

• Liput pe 20 €, la 25 € tai pe + la 30 €.

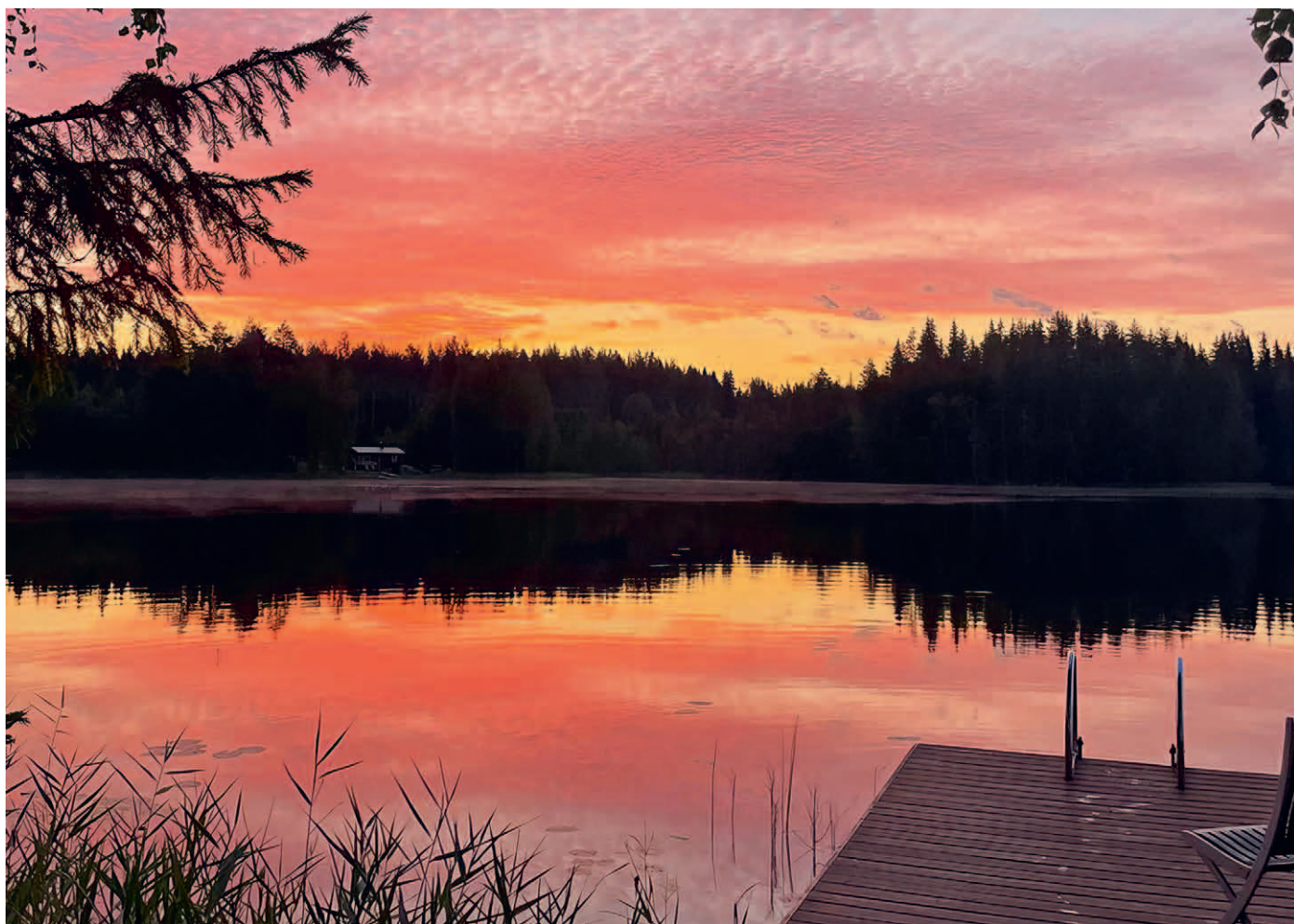
Skannaa ja lue lisää.

Saunaralli 28.7.–2.8.

Saunaralli on vuosittain Suomen MM-rallin yhteydessä järjestettävä saunatapahtuma. Ralleista inspiraationsa saanut tapahtuma kannustaa paikallisia ja matkailijoita kokemaan erilaisia saunakohteita ympäri Keski-Suomea.

Saunarallissa keskitytään kuitenkin vauhdin sijasta löylyn heittämiseen ja rentoutumiseen.

www.visitjyvaskyla.fi/saunaralli/

Saunakylän kesäkausi

Kesän aikana Jämsän Saunakylässä järjestetään useita tapahtumia. Jämsä Sauna Day pidetään perjantaina 12.6. klo 15–19, ja Suomalaisen saunan päivää vietetään lauantaina 13.6. klo 16–20. Tällöin lämmitetään kaikki alueen saunat, joita on yhteensä 19. Juhannusaattona 19.6. järjestetään perinteiset juhannussaunat.

Saunakylä tunnetaan laajasta savusaunavalikoimastaan ja perinteiseen saunakulttuuriin nojaavasta toiminnastaan. Kesäkaudella kävijöitä kannustetaan ottamaan mukaan omat juomapullot ja laudeliinat jätteen vähentämiseksi.

Saunakylään matkustaminen helpottuu kesällä uuden lauantaisen linja-autoyhteyden myötä. Onnibus liikennöi reittiä Tampere–Juokslahden 6.6.2026 alkaen. Vuoro lähtee Tampereelta klo 14.35 ja saapuu Juokslahden klo 16.02. Paluuvuoro lähtee Juokslahdesta klo 19.45 ja saapuu Tampereelle klo 21.20.

Skannaa ja lue lisää.

Ikaalisten Saunafestivaalit 17.–18.7.

Saunaseura Löylynlyöjien 29. Saunafestivaalit järjestetään Toivolansaa-ren leirintäalueella Ikaalisissa. Tapahtuma kerää yhteen saunakulttuurin ystäviä, kymmeniä erilaisia siirtosaunoja, paljuja sekä monipuolista oheishjelmaa ja livemusiikkia.

www.saunafestivaalit.fi/saunafestivaalit

Summer Sauna Fest 10.–11.7.

Tapahtuma on tuttu, nimi uusi! Siirrettävien Saunojen Viikonloppu on nyt Summer Sauna Fest. Jo viidennen kerran alueelle saapuu mitä erikoisempia siirrettäviä saunoja, joita vierailijat voivat saunapassin hankkimalla vapaasti käyttää viikonlopun aikana.

www.tervakallio.com/www/summer-sauna-fest/

Saunafarssi kesäteatterissa

Sotkamolainen Teatteri Havukka tuo tulevana kesänä näyttämölle hulvattoman uutuuskomedian, Saunafarssin, jossa lauteet kuumenevat, ovet käyvät ja väärinkäsitykset sin-koilevat löylyn lailla!

Kun samaan saunailtaan osuu liian monta vierasta, väärä ajankohta ja vielä väärämmät oletukset, on farssi valmis. Yleisö voi odottaa vauhdikasta menoa, tarkasti ajoitettua komiikkaa ja yllätyksiä, jotka saavat naurun raikumaan läpi katsomon. Nimestään huolimatta esitys pureutuu myös saunomisen syvempään olemukseen, ennen saunassa on synnytty ja kuoltu. Esitys sisältää myös elävää musiikkia.

- Ensi-ilta torstaina 2.7. klo 18.
  - Liput 20 €, ryhmät alkaen 17 €.
- Skannaa ja lue lisää.

Saunamaakunta- viikko 6.–14.6.

Keski-Suomen Saunamaakuntaviikkoa vietetään tänä kesänä jo 11. kertaa.

Tapahtumassa on kymmeniä erilaisia saunatapahtumia.

www.visitjyvaskyla.fi/saunamaakuntaviikko/

Pakomo

Sauna-pakohuone 6.–14.6.

Sauna-pakohuone on seikkailupeli koko perheelle, jossa tehtävänä on auttaa saunavalmistelussa ratkaisemalla pulmatehtäviä. Kiuas pitää saada kuumaksi ja saunavuorot jakaa. Sauna ei ole oikea lämmin sauna, vaan normaalissa huonelämpötilassa ja sisävaatteet päällä koettava toiminnallinen elämys.

Peli on saatavilla ennakkovarauksesta 2–5 hengen ryhmille. Hinta vaihtelee ryhmäkoon mukaan (29 €–40 € per henkilö). Varaukset ennakoon vähintään 2 h ennen peliajan alkua nettisivuiltamme.

Skannaa ja lue lisää.

Saariston saunat

Ympäri Uudenmaan saaristoa löytyy useita saunoja, joissa saunominen kruunaa veneily-, melonta- tai vaellusreissun.

Oli kesän sää sateinen, lämmin, kylmä tai tuulinen – saunominen sopii siihen aina. Suurin osa Uudenmaan saariston saunoista toimii itsepalveluperiaatteella. Saunajat ovat siis itse vastuussa saunojen siisteydestä.

Läntinen Neitsytsaari

Läntinen Neitsytsaari sijaitsee aivan Vuosaaren Aurinkolahden edustalla, ja saareen pääsee kesäisin yhteysaluksella. Myös veneilijöille ja melojille on omat laiturinsa. Saaren pieni puusauna tarjoaa merimaiset suoraan löylyistä, ja vilvoittelemaan pääsee saunan terassille aivan veden ääreen.

Löylyvesi tulee saunan hanasta, ja polttopuut löytyvät saunan takaa. Sauna on varattavissa kesäkaudella verkkosivujen kautta pientä maksua vastaan. Muistathan oven avauskoodi kannattaa ottaa mukaan ulos mentäessä, sillä ovi lukkiutuu automaattisesti.

Pikku Leikosaari

Pikku Leikosaaren hehtaarin kokoisen saaren tunnetuin paikka on sen pieni sauna, jolle on vuosien aikana muodostunut oma uskollinen käyttäjäkuntansa. Saunan ovi käy vilkkaasti erityisesti kesäisin.

Saunavuoro varataan paikan päällä saunavuorovihkosta, ja saunajat huolehtivat itse sekä polttopuiden pilkkomisesta että löylyveden tuomisesta. Tyhjä vesikanisterit tulee myös viedä pois saarelta. Sauna on käytössä ympäri vuoden.

Terassilta voi seurata veneiden liikennettä ja saareen saapuvia vieraita. Veneet voi kiinnittää saunan viereisiin poijuihin ja kiinnityslenkkeihin.

Stora Hälsö

Kopparnäs-Störsvikin virkistysalueella sijaitseva Stora Hälsö on suosittu pysähdyspaikka saaristossa liikkuville veneilijöille ja retkeilijöille. Saaren sauna tunnetaan erityisesti aivan veden tuntumaan rakennetusta kuististaan, jossa vilvoitellessa meri on kirjaimellisesti muutaman askeleen päässä. Pieni pukuhuone helpottaa vaatteiden vaihtoa ja varusteiden kuivattelua.

Polttopuut löytyvät saunan vieressä olevasta klapivajasta. Löylyvettä voi pumpata saaren kaivosta, mutta veden riittävyys ei aina kannata koko kesän yli, joten mukaan kannattaa varata myös omaa vettä. Saunavuorot merkitään laitureiden läheisyydessä olevan puuvajan vieressä sijaitsevaan saunavuorovihkoon. Sauna on käytössä ympäri vuoden, ja kävijöitä muistutetaan siistimään sauna seuraavia saunoja varten.

Tiina Tahvanainen, Visit Åland

Byxholmen

Byxholmenin sauna tarjoaa näkymät Tammissaaren kansallispuiston suuntaan ja toimii suosittuna pysähdyspaikkana saaristossa liikkuville veneilijöille ja melojille. Veneet saa kiinnittää poijuihin ja kiinnityslenkkeihin saunan läheisyydessä, ja melojat voivat rantautua joko saunan eteen tai saaren toiselle puolelle.

Saunavuoro varataan saunan seinällä olevasta vihkosta. Polttopuut löytyvät saunan takaa halkopinosta, ja ne pilkataan itse ennen saunavuoroa. Vesi pesutilaan pumpataan käsin kaivosta ja tilavassa pukuhuoneessa voi kuivatella rauhassa. Sauna on käytössä ympäri vuoden. Saunoja muistutetaan siirtämään omat vesikulkuneuvonsa pois saunan edustalta, sillä ranta on kaikkien vierailijoiden yhteisessä käytössä.

Gölnäs

Inkoon Gölnäsissä retkeilijöitä palvelee kaksi saunaa, pieni ja suuri. Alueelle pääsee sekä maitse lossilla että meritse omalla veneellä, ja veneet voi kiinnittää sataman laitureihin saunomisen ajaksi.

Saunat ovat käytössä kesäkaudella sataman ollessa avoinna. Saunavuorot varataan alueen valvojalta etukäteen, ja käytöstä peritään pieni maksu. Valvoja huolehtii saunojen lämmityksestä, joten kävijöiden tehtäväksi jää lähinnä löylyistä nauttiminen ja muiden huomioiminen.

Saunamakkarat testissä:

**”Takuuvarma kesämakkara,
jota passaa tarjota kelle vain.”**

Sauna-lehden raadissa maisteltiin tällä kertaa saunamakkaroita.
Varsin samanmielisesti menttiin, kun grillissä ja pannuilla
paistui liha- sekä kasvismakkarat.

Wotkin's Leirituli grillimakkara

Lihapitoisuus: 87 %
Laktoositon ja gluteeniton
Pakkauskooko: 300 g
Valmistaja: Lihatuokku Veijo Votkin Oy

Testaaja 1:

Makkaran paistopinta on erittäin laadukas ja se houkuttelee mais-tamaan. Sisus mehukas ja aito grillimakkaran makuinen. Sinappi sopii hyvin ”lisukkeeksi”. Sanoisin, että nimi takaa sen, mitä on toivonut saavansa.

Testaaja 2:

”Jauhot kuuluvat leipomoon”, lukee makkarapaketissa firman pe-rustajan **Veijo Wotkinsin** sanoin. Olen samaa mieltä. Jos kerran herkutellaan, tehdään se sitten kunnolla. Viis rasvaprosentista! Makkara on lihaisa ja täyttävä. Se ritisee houkuttelevasti paistettaessa. Varma valinta monen ma-kuun. Punainen paketti kerää huomion. Hyvä kesätuliainen.

Testaaja 3:

Reilunsuolainen perusgrillimakkara, jossa on hyvä suutuntuma ja saa pureskella. Paistettu-na kivan napakka. Sinappi kruunaa makkaran.

Muu Maggara

Pääraaka-aine: herneproteiini
Gluteeniton, ei sisällä soijaa
Pakkauskooko: 200 g
Valmistaja: Meeat Food Tech Oy

Testaaja 1:

Tuotteen rakenne on napakka ja makkaramainen. Ei rusketu grillatessa, mutta hyvä vegevaihtoehto gril-laukseen. Maku korostuu sinapin ja ketsupin kanssa.

Testaaja 2:

Vain 108 kaloria sadassa grammassa! Jippii! Tätähän vedänkin sitten hyvällä omallatunnolla koko kesän! Tasapainoinen maku, suutuntuma on maukas. Mutta ei tämä oikein makkara tunnua, kasvimakkara ei synny purutuntumaa eikä sitä oikein osaa ma-kustella suussa. Vaatii varmaan totuttelua. Tämä tuote sopisi hyvin salaattiin. Kokeilin ulkogrillissä. Makkara pysyi hyvin koossa, ei halkeillut eikä kuivunut.

Testaaja 3:

Tuote oli ”pötkömäinen”, hyvin mieto perusmakkaran maku, jonka kuorta ei huomannut ollenkaan. Paistettuna voisi jopa luulla pe-rusjauhomakkaraksi, mutta silti aika miedon makuinen.

Rööperin Chiligrilli

Lihapitoisuus: 77 %
Laktoositon, gluteeniton,
soijaton, kamaraton, ei lisättyä
natriumglutamaattia
Pakkauskooko: 240 g
Valmistaja: Helsingin
Makkaratehdas

Testaaja 1:

Makkaran rakenne on laa-dukas ja siihen tulee hyvä, ruskea grillauspinta. Maku on mehukas ja lihaisa, chi-linmaku sopiva. Menee sellaisenaan ilman mitään lisukkeita.

Testaaja 2:

Tulisten ja mausteisten makkaroi-den buumi näyttää jatkuvan tänäkin kesänä. Minun suussani makkara maistui voimakkaammalta kuin moni kilpailijansa. Pidän voimakkuudesta, se oli tasapainoinen, vettä en huutanut apuun. Tuote oli sopivan kokoinenkin, nykyisin kun erityisesti grilli-makkarat tuppaavat olemaan isoja. Tämä makkara ei kaipaa sinappia kylkeensä. Mehevän makuinen, tasapainoinen tuote. Mutta jos et tunne vieraasi makua, tarjoaisin kesän illanistujaisissa jotain tätä tuotetta tavanomaisempaan.

Testaaja 3:

Makkara oli hyvä, paahteinen chilin maku, riittävän vahva. Toimii hyvin paistettuna, jolloin chilin maku korostuu. Hyvä suu-tuntuma.

Kivikylän löylylenkki

Lihapitoisuus: 57 %
Laktoositon ja gluteeniton
Pakkauskoko: 400 g
Valmistaja: Kivikylän kotipalvaamo

Testaaja 1:

Maku selkeän makkamarainen ja yllättävän lihaisa koostumus. Napakka ja makkaraan tuli hyvä grillauspinta. Sinappi korosti hyvin makunautintoa.

Testaaja 2:

Tämä makkara vei ajatukset lapsuuteen, metrilengin aikaan. Kivikylä onkin valmistanut tuotetta jo pitkään Satakuntalaisesta vanhasta reseptistä. Eikä ihme, että suosio on pitänyt. Lenkki on herkkua. Makkara on rapsakka, hyvä purutuntuma ja lihaa on kunnolla. Maku on tasapainoinen ja ruokaisa, makkara täyttää hyvin. Minun silmiini lenkki on myös visuaalisesti kaunis. Takuuvarma kesämakkara, jota passaa tarjota kelle vain.

Testaaja 3:

Perinteisen hyvä hookeoblöön oloinen, normaali lenkkipaketti. Toimi höyrytettyinä ja paistettuna. Sanoisin: peruskamaa.

Kasvismakkara Tomaatti-Wozzarella

Pääraaka-aineet: herneproteiini ja härkäpapuproteiini
Laktoositon, gluteeniton
Pakkauskoko: 200 g
Valmistaja: Makutila

Testaaja 1:

Ensivaikutelma hieman pehmeä koostumukseltaan. Ei rusketu grillatessa, ei kovin houkutteleva visuaalisesti. Hyvä energiasisältö. Makua voisi olla hieman lisää, ketsupilla tai sinapilla sai lisämakua tuotteeseen.

Testaaja 2:

Tässä kasvismakkaraassa suutuntuma on pehmeä. Yleensä juusto vie makkaroissa voiton, tässä ei. Mozzarellan ja tomaatin liitto on tasapainoinen. Jos makkaroita maisteltaisiin kuten viinejä, sanoisin, että tämä tuote on maultaan viipylevä, jälkimaultaan kevyt. Mutta makkarakalle tutut elementit puuttuvat; kuoren rapeus, massan täyteläisyys, rasvaisuus. Voisiko kasvismakkaroille keksiä kokonaan jonkun toisen tuotenimen! Kaunis paketti pistää silmään kaupan makkarameressä.

Testaaja 3:

Hajosi käsiin höyrytettyinä. Näytti nakilta, mutta mikään ei antanut viitettä makkaraasta. Mauton. Paistettaessa paloi helposti, mutta pysyi kasassa. Paistaminen ei lisännyt makua.

Sauna-lehti testaa -palstalla vaihtuvat raatilaiset testaavat saunomiseen liittyviä tuotteita. Palstan tarkoitus ei ole laittaa tuotteita paremmuusjärjestykseen, vaan kehua ja antaa rakentavaa palautetta. Testaajat ovat saunomisen ammattilaisia ja tuotteita testataan useaan kertaan. Jos olet kiinnostunut saamaan tuotteesi raadin testattavaksi, ole yhteydessä lehti@sauna.fi.

”Hyvä halko kumisee”

Suomen Saunaseuran lämmittäjämasteri Ari-Pekka ”AP” Paavola käyttää Vaskiniemen saunojen lämmittämiseen vuosittain noin 600 heittokuutiota puuta.

Oleellista on puun kosteus. Halon kosteuden pitää olla alle 20 prosenttia, siinä 15–20 prosentin välillä, kertoo lämmittäjämasteri AP.

Paavola on lämmittänyt Saunaseuran saunoja jo 14 vuotta. Vuosittain Vaskiniemen saunojen lämmittämiseen kuluu noin 600 kuutiometriä puuta.

Sopivan kosteisen puun tunnistaa Paavolan mukaan puusta syntyvästä äänestä.

– Kun lyö kaksi halkoa vastakkain, syntyy vähän kimeä ääni silloin kun puu on sopivan kuiva.

Märän puun puolestaan tunnistaa siitä, että se kihisee syttyesään kuin kissa.

– Siksi märkiä puita kutsutaankin kissapuiksi. Märän puun tunnistaa myös siitä, että halon päät jäävät poltettaessa mustiksi.

Valitse halot huolella

- Poltettavan puun kosteus ei saa olla yli noin 20 prosenttia
- Kaikki puulajit käyvät
- Jos käytät kuusta, varo kipinöitä. Hommaa piippuhattu.
- Älä käytä saunan pesään jätelaitoksena.

Harmaantuneita halkoja ei sen sijaan tarvitse pelästyä. Ne ovat vain saaneet aurinkoa.

Entä minkä puulajin valita omaan saunaansa? Syntyykö paras lämpö kuorituilla koivuhaloilla, joita Vaskiniemen saunoissa pääosin käytetään?

– Kaikki puulajit sopivat saunapuiksi. Tärkeintä on, että polttaa puuta, ei paperia, pahvia tai muuta roskaa.

Kiuas ei ole jätelaitos, jossa poltetaan maitotetrat ja käärepaperit. Saunaa sytytettäessä olisi myös suositeltavaa käyttää tuohta eikä sulloa pesään kokonaista päivälehteä.

– Roskat, myös pahvi ja paperi, mustuttavat ja karstaavat piipun. Syntyy turhia vaaratilanteita, Paavola muistuttaa.

Monessa mökkisaunassa palaa kuusipuuta, jo ihana puun palaessa syntyvän tunnelmallisen rätinän takia.

– Fiilis on aina saunoessa tärkeä. Kuusta polttavan pitää vain olla tarkkana etteivät kipinät karkaa. Savupiipun hattu on tärkeä.

Se, paljonko puita kuluu, riippuu luonnollisesti siitä, miten kuumaksi saunansa halutaan. Vaskiniemen kuumin sauna, Louhi 3, vetää neljästä seitsemään pesällistä puuta.

– Puun menekkiin vaikuttaa moni asia. Onko sauna ja kiuas saaneet huilata ja kuinka kauan? Onko kiuas puhdistettu ja huollettu, ja onko kiuaskivet vaihdettu sopivin välein? Ilmantilakin vaikuttaa, onko sateista ja kosteaa vai kuivaa ja helpeistä.

A photograph of a person's hand pouring water from a wooden bowl into a large, cylindrical metal sauna heater. The heater is filled with dark stones, and a stream of water is falling into them. The heater is set against a dark wooden wall. The scene is lit with a warm, golden light, creating a cozy atmosphere. The person's hand has a tattoo on the forearm.

YHTEISTYÖSSÄ MISA

Antaa löylyn puhua

Misa Oy:llä on pitkä perinne laatukiukaiden valmistajana. Merkki on tuttu kotien lisäksi myös kylpylöissä ja uimahalleissa. Laadukkaan kiukaan löyly on kipakka, mutta samalla pehmeä.

Suomalaisen kiuasvalmistuksen eturiviin kuuluva Misa Oy on valmistanut kiukaita jo yli 70 vuoden ajan. Misan tarina alkoi Lappeenrannasta vuonna 1956, kun peltiseppä Mikael Samppa alkoi valmistaa kiukaita ihmisten toiveista. Pian sana Sampan valmistamista laadukkaista kiukaista levisi, ja tilaajien määrä kasvoi niin, että hän perusti yrityksen.

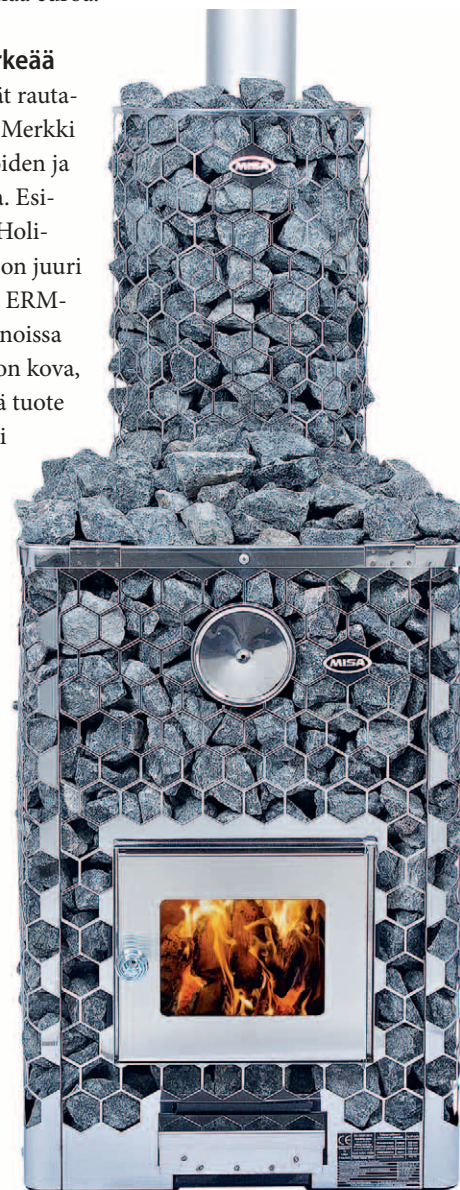
Vuonna 1985 yritys muutti Lemille ja vaihtoi omistajaa. Perheyrittäjä vaalii edelleen yrityksen perinteitä ja valmistaa kiukaita, joissa satsataan laatuun.

– Meille on tärkeää, että tuotteemme ovat toimivia ja kestäviä. Valmistamme ne laadukkaista raaka-aineista. Puulämmitteisten kiukaiden rungon rakenne ja oikeat materiaalivahvuudet ovat vuosikymmenten kokemuksen tulosta. Valmistuksessa käytämme edelleen paljon käsityötä, esimerkiksi hitsaus tehdään käsin. Se lisää kustannuksia, mutta tällä varmistamme jokaisen yksittäisen kiukaan laadun, kertoo Misa Oy:n myyntijohtaja **Henri Kiili**.

Misa Oy:ssä työskentelee tällä hetkellä 18 ihmistä ja sen liikevaihto on pari miljoonaa euroa.

Kiuaskiven laatu tärkeää

Misan kiukaita myyvät rautakaupat ympäri maan. Merkki on tuttu myös kylpylöiden ja uimahallien saunoissa. Esimerkiksi Vierumäen Holiday Clubin kylpylään on juuri hankittu uudet Misan ERM-kiukaat. Julkisissa saunoissa kiukaiden käyttöaste on kova, jolloin on tärkeää, että tuote on kestävä ja kiuaskivi laadukasta.

Misan laitoskiukaissa käytetään Kerkesin keraamisia kiviä, jotka ovat erittäin kestäviä. Pienempiin kiukaisiin suositellaan Misan Peridotiitti-kiuaskiviä.

– Kiuaskivien laatu ja ladonta on erityisen tärkeää, jotta ilma pääsee kulkemaan hyvin, eikä kiuas ylikuumene. Misan Peridotiitti-kivi tulee Orimattilan Pennalasta ja on mielestäni paras luonnon kiuaskivi. Se varaa hyvin lämpöä ja myös luovuttaa sitä hyvin, sanoo Kiili.

Hän suosittelee kiuaskivien tarkastamista ja tarvittaessa vaihtamista vuoden välein. Samalla kivet tulee ladottua kiukaaseen uudelleen. Jos kivet murenevät ja painuvat, se estää ilman kulkutumista ja edistää ylikuumenemista, mikä voi lyhentää kiukaan käyttöikä. Riittävän ilmastavasti ladotut kiuaskivet tehostavat saunan ja kiuaskivien lämpenemistä. On hyvä satsata parhaimpiin kivilaituihin.

Myyntiä myös ulkomaille

Misa-kiukaiden hyötysuhde on Kiilin mukaan erinomainen, joten sauna lämpiää pienellä polttopuumäärällä. Se perustuu pitkään tulenkiertoon, laajaan lämmönluovutus pinta-alaan ja ohjattuun

Kiukaiden laatu tulee muun muassa siitä, että hitsaukset tehdään käsin.

Kiukaat ovat energiatehokkaita ja lämpiävät pienellä puumäärällä.

ilmankiertoon. Tämän vuoksi sauna ja kiuaskivet kuumenevat tehokkaasti ja löylyt ovat hyvät.

Misa myy myös sähkökiukaita, joiden osuus on 10–15 prosenttia myynnistä.

– Sähkökiukaita myydään Suomessa eniten, mutta veikkaan, että jos suomalaiset saisivat valita, olisi puulämmitteinen kiuas lähempänä saunojan sydäntä, sanoo Kiili.

Suomen lisäksi Misan puukiukaita viedään eniten Japaniin. Myös muun muassa Ruotsi, Puola ja Kanada ovat Misa-kiukaiden kohdemaita. Viennin osuus myynnistä on noin 15 prosenttia.

– Korona vilkastutti vientiä etenkin Japaniin, koska epidemia nosti esiin saunan terveysvaikutukset. Parhaimmillaan vienti nousi jopa 40 prosenttiin myynnistämme. Kun korona oli ohi, japanilaiset eivät enää hankkineet yhtä paljon saunoja koteihin, vaan kävivät mieluummin julkisissa saunoissa.

Suomessa on saunabuumi, mutta samalla heikko taloustilanne vaikuttaa kiukaiden kysyntään. Kiilin mukaan saunabuumi näkyy meilläkin eniten yleisten saunojen suosion kasvuna.

Kiili on itsekin kova saunoja, ja hänelle löylyn laatu on erityisen tärkeä.

– Misa-kiukaiden löylyt ovat kipakoita ja pehmeitä. Iskulauseemme onkin: ”Antaa löylyn puhua.”

Huolehdimme.

Isännöinnistä ja

vuokravälityksestä.

JO YLI
44
VUOTTA

Palvelemme paikallisesti jo yhdeksällä toimipisteellä:

ISÄNNÖINTIPALVELUT
Digipalvelut asukkaille 24/7

TALOTILI - PIENILLE TALOYHTIÖILLE
Talotili -palvelut alkaen 100 €/kk

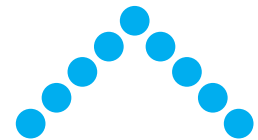

VÄLITYSPALVELUT
Vuokra- ja kiinteistönvälitys

TEKNINEN ISÄNNÖINTI
Taloyhtiöremonttien johto ja valvonta

Pyydä tarjous: kiinteistotahkola.fi

KIINTEISTÖTAHKOLA

**Onko sinulla juttuidea?
Haluatko kirjoittaa?**

Sauna-lehti ottaa vastaan juttuvinkkejä
sekä valmiita tekstejä.
Sana on vapaa, kunhan pääosassa on sauna.

Ideat, vinkit ja tekstit voi lähettää Sauna-lehden päätoimittajalle
osoitteeseen lehti@sauna.fi

Sauna-lehti pidättää oikeuden valita ja editoida julkaistavat jutut.

sauna

Pihasauna on terapiakeskus

Rantasauna meren tai järven rannalla tai sauna omalla pihalla on monen suomalaisen unelma. Smartian kotimaiset hirsisaunat mahdollistavat tämän arjen ja vapaa-ajan luksuksen.

Smartian pihasaunat ovat omistajilleen tärkeitä ja ne ovat myös kovassa käytössä. Tämä selvisi yrityksen saunojen omistajille tekemästä kyselystä, johon vastasi yli 2000 saunan omistajaa. He kertoivat saunovansa 2–4 kertaa viikossa.

Kyselyn perusteella pihasaunoista voidaan puhua terapiakeskuksina. Vastajat kertoivat saunomisen laskevan stressitasoa ja arkisten murheiden pienenevän saunoessa.

Tutustua voi paikan päällä

Smartian saunat valmistetaan Etelä-Pohjanmaalla, ja niitä myydään ympäri Suomea. Asiakkaat voivat tutustua saunoihin paikan päällä Smartian Vantaan ja Limingan näyttelypihoilla, joissa pääsee konkreettisesti aistimaan hirsisaunan tunnelmaa.

– Työskentelen tuoreen hirren suloisessa tuoksussa saunamökkiin tehdyssä toimistossa Vantaalla, kertoo Smartian piharakennusten myyjä **Anna Karihaara**.

Mieluisan pihasaunan voi myös löytää Smartian verkkosivuilta. Nettisivuilta pääsee helposti budjetoimaan saunahankkeen haluumallaan toimitussisällöllä laajasta sauna- ja tarvikevalikoimasta.

Pihasaunan voi tilata valmiina pakettina kotiin.

Pihasauna on lepopaikka, jonne voi paeta arjen kiireitä.

Pihasaunan voi räätälöidä myös oman maun mukaan.

Pihasaunahanketta suunnittelevan kannattaa olla liikkeellä ajoissa, jotta sauna on valmiina mökkikauden alussa. Kevät ja kesä ovat pihasaunojen myynnin kuuminta sesonkia.

Pihasaunojen myyntiä on edistänyt viime vuoden alussa voimaan tullut laki, jossa alle 30 neliömetrin kokoisen piharakennuksen voi rakentaa ilman rakennuslupaa.

Materiaalipaketti vai valmistoimitus?

Sauna kootaan yleensä Smartian materiaalipaketista rakennuspaikalla selkeiden ohjeiden avulla, mutta sauna voidaan toimittaa tarvittaessa valmiiden perustusten päälle tehtaalla rakennettuna, pintakäsittelyinä ja sähköistettynä.

Smartian pihasaunat voidaan myös räätälöidä asiakkaan tarpeiden mukaan, jos laajasta vakiomallivalikoimasta ei löydy mieluista.

– Meiltä voi kysyä mitä vain neuvoa saunan suunnitteluun ja rakentamiseen liittyen, mahdollistamme haaveita, kertoo Karihaara.

Mahdollisessa omakotitalon tai mökin myyntitilanteessa pihasaunaan kiintynyt omistaja voi viedä pilareiden päälle rakennetun saunan mukanaan uuteen asuntoon. Nostoliinon avulla se nousee kätevästi kuorma-auton lavalle.

Pihasaunoissakin on trendejä

Moni pihasaunan ostaja suosii tällä hetkellä pulpettikattoista, hyvin luontoon maastoutuvaa saunaa, jossa on isot ikkunat ja tummat seinät. Toisaalta osa asiakkaista suosii Karihaaran mukaan aina perinteistä harjakattoista saunaa, jossa on ristikkoikkunat.

Smartian pihasaunat lämpenevät puukiukailla. Hieno pihasaunatunnelma syntyy lämmittämisen nostattamasta tunnelmasta sekä tulen rätinästä ja liekkien loimotuksesta.

Moni omakotitaloasuja haluaa pihasaunan, koska päärakennuksessa on jo sähkölämmitteinen sauna.

Sauna on kokonaisuus, johon kuuluvat tarvittaessa myös pukuhuone ja saunatupa. Myös kesävieraiden majoittaminen tai yhteisen saunailan järjestäminen ovat tyypillisiä saunatuvan käyttötarkoituksia.

Yhä useammalle kotipihaan sijoittuva pihasauna on lepopaikka, johon paetaan arjen kiireitä ja maailman murheita.

Tämän hetken pihasaunatrendi on pulpettikattoinen ja hyvin luontoon maastoutuva.

Saunakulttuurin tulevaisuus:

Vahvalle perustalle monipuolisempi kattaus

Saunominen ja saunakulttuuri ovat nyt selvästi muuttumassa – mutta mihin suuntaan ja millainen on saunakulttuurin tulevaisuus?

Kysymme tätä kahdelta väitöskirjatutkijalta, Dalva Lamminmäeltä ja Anna Talasniemeltä.

Teksti: Leena-Kaisa Simola

Saavutettavuus, hyvinvointi, yhteisöllisyys, kestävä kehitys, uudet ja vanhat perinteet, yhdenvertaisuus ja tulevaisuusperintö.

Nämä sanat nousevat esiin **Dalva Lamminmäen** ja **Anna Talasniemen** pohtiessa suomalaisen saunakulttuurin tulevaisuutta.

Molempien puheista käy selvästi ilmi, että saunakulttuuri on muutoksessa – ja yhteiskunnan muuttuessa niin täytyykin olla. Samalla kuitenkin myös vanhat perinteet, kuten perinnesaunottaminen, nousevat uudelleen arvoonsa.

– Saunominen monipuolistuu, summaa Talasniemi.

Modernin hyvinvoinnin kausi

Lamminmäen mukaan meillä on menossa modernin hyvinvoinnin kausi, joka näkyy myös saunomisessa.

– Ihmiset ovat kiinnostuneita omasta terveydestään, voidaan puhua yksilökeskeisestä hyvinvoinnin ylläpidosta. Älykellot ja -sormukset ovat käytössä, haetaan tietoa stressin vähentämisestä, ikääntymisestä ja kehollisesta hyvinvoinnista. Samalla saunan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on vahvistunut – ihan samalla tavalla kuin avantouimareiden määrä on moninkertaistunut.

– Saunomista on tutkittu paljon lääketieteen näkökulmasta, mutta moderni hyvinvointi ohjaa tutkijoiden näkökulmaa nyt muuallekin, kuten psykologiaan.

– Saunominen on ollut kansainvälinen ja trendaava ylijäräinen ilmiö jo vuosia. Meillä Suomessa sauna on aina ollut osa arkeamme, sitä mitenkään korostamatta. Mutta kun saunaturismi rantautui Suomeen, meilläkin herättiin ja alettiin kehittää palveluja. Kyllä kyytiin päästiin, vaikkakin vähän hitaasti, Lamminmäki sanoo.

Matkailu avartaa – myös saunomista

Lamminmäen mukaan kansainvälinen saunamatkailu on kahdensuuntaista.

– Suomeen tullaan oppimaan saunomisesta sekä ”pyhiinvaelusmatkalle” saunamaan rannoille ja metsiin, etenkin kokemaan

saunan ja luonnon yhteys. Tällainen ”juurimatkailu” on osa nykyistä saunakulttuuria. Esimerkiksi suomalaisten siirtolaisten jälkeläisille on tärkeää kokea autenttinen saunakokemus.

– Suomalaiset matkustavat kansainvälisiin saunapahtumiin ja ulkomaan matkoillaan hakeutuvat erilaisiin saunoihin. Suomen saunoissa testataan ulkomailla muotiin nousseita käytäntöjä. Tällaisia ovat erilaiset saunahoidot sekä saunassa tehtävät meditaatio- ja joogaharjoitukset.

Dalva Lamminmäki

– *Saunakulttuuri on muuttumassa, mutta en näe mitään uhkaa liiallisesta muovaantumisesta. Meillä on saunomisessa ikiaikainen historia ja saunomisen voidaan sanoa olevan osa identiteettiämme, sanoo väitöstutkija, FM Dalva Lamminmäki.*

Seurasaaren ulkomuseo

Seurasaaren Niemelän torpan savusauna on torpan vanhin rakennus ja siellä onkin siis myös asuttu ennen kuin talon tupa valmistui. Asumisen ja kylpemisen lisäksi saunaa on käytetty muun muassa maltaita tehdessä sekä pellavia käsiteltäessä.

– Itse aina ulkomailla matkustaessani käyn mahdollisimman monissa erilaisissa saunoissa, ja se on avannut ajatteluani saunakulttuurin monimuotoisuudesta. Saunominen ja siihen liittyvät tavat ovat aina kulttuurisidonnaisia, ja tällä tavoin myös me suomalaiset saunan ystävät opimme lisää saunomisen tapoja.

Keskusteluja saunan tulevaisuudesta

Anna Talasniemi alkoi tutustua yleisiin saunoihin tämän vuosittu-hannen alussa.

– Vuonna 2018 saimme ystävänä **Katja Ojalan** kanssa ajatuksen saunan perustamisesta Seurasaareen.

– Siitä alkoi suurempi kiinnostukseni saunaan sekä saunomiseen ja kouluttauduin perinnesaunottajaksi, Talasniemi sanoo. Suomen Saunaseuran jäsen hän on ollut vuodesta 2020.

Talasniemi oli vuonna 2021 mukana toteuttamassa Saunarin-gille *Tule tekemään saunatulevaisuutta* -kyselyä, jonka teemana oli kestävä kehitys. Tutkimuksen aineistoa hän hyödynsi maisterintut-kielmassaan.

– Kyselyn vastauksissa nousi esiin monessa yhteydessä alasto-muus ja varsinkin sen haasteellisuus, vääränlainen pakko.

– Saunominen on niin itsestään selvä ja ruumiillinen asia meil-le suomalaisille, että käsittelemme saunasuhdettamme harvoin

Sauna innoitti jopa väitöskirjojen tekoon

Dalva Lamminmäen ja Anna Talasniemen omat saunapolut ovat olleet erilaiset, mutta molempia kiinnostaa saunakulttuuri niin paljon, että sauna-aiheiset väitöskirjat ovat tekeillä.

Dalva Lamminmäki on väitöskirjatutkijana Itä-Suomen yliopis-tossa Suomen Kulttuurirahaston tuella. Hän tutkii väitöskirjassaan hyvinvoinnin perinteisiä ja muuttuvia merkityksiä vernakulaarissa eli yhteisön omaehtoisessa saunakulttuurissa sekä saunomista aineettomana kulttuuriperintönä. Väitöskirja valmistuu 2027.

Anna Talasniemen Jyväskylän yliopistossa tekeillä oleva väi-töstutkimus *Saunadialogit – sauna tulevaisuusperinnön tekemisen paikkana* ottaa suomalaisen saunakulttuurin kriittiseen tarkaste-luun. Tutkimus pyrkii selvittämään millaiset ovat saunomisen mer-kitykset nykyhetkessä ja millaisia muutostarpeita saunakulttuurissa on. Talasniemi tarkastelee mitä sauna ja saunominen tarkoittavat tulevaisuusperintönä. Tietoa tuotetaan yhteisöllisesti saunassa ta-pahtuvissa, fasilitoiduissa keskusteluissa. Väitöskirja valmistuu 2027.

tiedollisesti. Esimerkiksi alastomuuteen liittyen me helposti vähätelämme toisten kokemuksta.

– Vastauksissa oli paljon myös ajatuksia saunasta keskustelun paikkana, ja olin opinnoissani perehtynyt muun muassa dialogiseen estetiikkaan ja keskustelutaiteeseen. Näin syntyi ajatus väitöskirjasta ja saunassa toteutettavista keskusteluista, saunadiologeista, Talasniemi kertoo.

Talasniemi veti tulevaisuusverstaasiin pohjaten saunassa kolmen tunnin keskusteluja erilaisten ryhmien kanssa saunan merkityksestä ja tulevaisuudesta.

Kaikille saavutettavampi sauna

Seurasaareen uutta yleistä saunaa suunnitteleva Seurasaua ry edistää myös yhteisöllistä ja yhdenvertaista saunakulttuuria. Seurasaua ja FEMMA Planning Oy toteuttivat yhdessä Amal ry:n, Kynnys ry:n ja Trasek ry:n kanssa *Saavutettavampi sauna* -hankkeen ja -oppaan.

– Selvitimme, miten suomalaiset yleiset saunat ja saunakulttuuri voisivat olla saavutettavampia eri taustoista ja kokemusmaailmoista tuleville ihmisille. Esimerkiksi maahanmuuttajille, sukupuolivähemmistöille ja liikuntaesteisille yleiseen saunaan tuleminen voi olla hyvinkin ongelmallista. Haluamme uudistaa suomalaista saunakulttuuria ja hyödyntää kerättyä tietoa Seurasauan arkkitehtuurin ja toimintakonseptin suunnittelussa.

– Tähän liittyy Design for all -ajattelu, jossa suunnittelun lähtökohtana on joustavuus eli ei suunnitella vain jotain erityisryhmää varten, vaan ratkaisut hyödyttävät kaikkia tilan käyttäjiä.

Kaupallisuuskin tarpeen

Moni vieroksuu ajatusta saunakulttuurin kaupallistamisesta, mutta Lamminmäen mukaan saunakulttuurin kaupallisuus on tärkeä osa saunomisen elävyyden ylläpitämisessä.

– Haasteeksi muodostuu kulttuurin kaupallistaminen, tehdäänkö se eettisesti oikein ja arvokkaasti. Erilaisten saunaryitysten ja -palveluiden kirjo on laaja, mikä mielestäni tuo esiin alan mahdollisuudet, mutta myös sen haasteet.

– On hyvä muistaa, että saunaperinteen aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksessa vaatimuksena on myös perinteen suojele

Anna Talasniemi

– *Saunomisen yhdenvertaisuutta tulisi kehittää ja mahdollistaa saunominen kaikille, sanoo väitöstutkija, FM Anna Talasniemi.*

ja tästä tulisi keskustella avoimesti. Kestävä saunamatkailu, joka tarjoaa tietoa, elämyksiä ja perinteen kehollista kokemusta, on mielestäni Suomessa yleisesti hoidettu hyvin.

Lamminmäki muistuttaa, että tuotekehittäely on tarpeellista kestävän saunakehityksenkin kannalta.

– Esimerkiksi kiukaiden kaupallisuus on johtanut innovaatioihin, jotka tekevät kiukaista tehokkaampia, pienhiukkasten määrää vähenee ja tarvitaan vähemmän polttopuita.

– Kotimaisuuden tulisi olla tärkeä osa saunakulttuuria, jolloin tiedämme myös tuotteiden alkuperän ja takaamme ostaessamme ihmisten oikeudenmukaiset työolosuhteet ja palkkauksen. Tämä on myös osa saunakulttuurin tulevaisuuden rakentamista, Lamminmäki toteaa.

Tulevaisuusperintö: millaisen saunakulttuurin sinä haluaisit?

Termi tulevaisuusperintö nousee nykyisin monesti esiin, mutta mitä se tarkoittaa?

– Kulttuuriperintö on ihmisten esille nostamaa, valittua ja arvokkaaksi tunnustettua kulttuuria. Esimerkiksi suomalainen saunaperinne on Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalla, koska yhteisö on tunnistanut sen merkitykselliseksi osaksi omaa menneisyyttään. Tämän jatkeena voi nähdä tulevaisuusperinnön. Se on suomennos englanninkielisestä heritage futures -termistä, Dalva Lamminmäki selittää.

– Tulevaisuusperintö on niitä tapoja, ajattelumalleja ja toimia, joita haluamme nähdä tulevaisuudessa. Esimerkiksi

saunakulttuuria ajatellen, jokainen saunoja voi pohtia, millaista saunassa toimimisen mallia hän haluaa näyttää.

– Tässä ajassa saunoessamme voimme toimia ympäristön suojelemiseksi ja kulttuurisesti kestävän, kaikille avoimen saunomisen puolesta. Voimme valita luonnonmukaisia tuotteita ja rakentaa toimivia ja terveellisiä saunarakennuksia. Saunakulttuurin ekologinen kestävyys tulevaisuudessa on se, minkä rakennamme tällä hetkellä, Lamminmäki toteaa.

Tulevaisuusperinnön tarkoituksena ei siis ole säilyttää kulttuuria, vaan muuttaa sitä.

Kesällä korttelisaunaan

Jos Saunatalon kesätauko käy voimille, käy kaupungin korttelisaunoihin.

Uusi Sauna

Kimmo Helistön luotsaama Uusi Sauna Jätkäsaarella palvelee normiaukioloajoin juhannukseen asti, jonka jälkeen sauna on avoinna ke–su klo 16–22 elokuun puolen välin tienoille.

Lisätiedot: www.uusisauna.fi

Sauna Hermanni

1950-luvulla perustettu Sauna Hermanni on tunnelmallinen korttelisauna, joka palvelee kesäkuussa normiaukioloajoin. Heinäkuussa sauna lomailee ja avaa jälleen saunan ovensa 10.8.

Lisätiedot: www.saunahermanni.fi

Kotiharjun Sauna

Legendaarinen Kotiharjun Sauna Kalliossa palvelee myös kesäisin. Sauna on suljettuna 13.–19.7. ja poikkeuksellisesti juhannuksen jälkeen 20.6. ja 21.6.

Lisätiedot: www.kotiharjunsuuna.fi

Unto Rautio, MyHelsinki

Saunan
tulevaisuus

Pohjois-Amerikka saunoo nyt

– suomalainen saunaosaaminen maailmalla

Suomalainen sauna symboloi maailmalla rauhoittumista, aitoutta,
yhteisöllisyyttä ja jopa onnellisuutta.

Teksti: Tea Lindberg

Viime vuosina sauna on noussut Pohjois-Amerikassa ilmiöksi tavalla, jota harva olisi vielä kymmenen vuotta sitten uskonut. Saunasta puhutaan hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, palautumisen ja elämyksellisyyden näkökulmasta, ja samalla kiinnostus autenttista suomalaista saunakulttuuria kohtaan on kasvanut valtavasti.

Sauna ei näyttäydä Pohjois-Amerikassa enää pelkästään luksuksena tai kylpyläkokemuksena, vaan siitä on tullut osa modernia elämäntapaa. Monille sauna merkitsee digitaalisen arjen vastapainoa, paikkaa kohdata ihmisiä sekä mahdollisuutta pysähtyä hetkeksi.

Olen saanut viime vuosina osallistua kansainvälisiin sauna-alan tapahtumiin sekä konsultoida suomalaisen saunakulttuurin ja saunaelämysten kehittämistä eri puolilla maailmaa. Tämän vuoden aikana olen matkustanut eri maihin suomalaisen saunakulttuurin lähettiläänä järjestämässä tapahtumia ja jakamassa lähes 15 vuoden kokemustani sauna-alan yrittäjänä.

Jokaisessa kohtaamisessa huomaa saman asian: suomalainen sauna nähdään maailmalla paljon suurempana asiana kuin vain lämpimänä huoneena. Se symboloi rauhoittumista, aitoutta, yhteisöllisyyttä ja jopa onnellisuutta.

Suomalaiset nähdään saunomisen evankelistoina

Kansainvälisissä saunatapahtumissa suomalaisiin suhtaudutaan lähes saunomisen evankelistoina. Monia ulkomaalaisia kiehtoo ajatus siitä, että meille sauna ei ole trendi tai satunnainen wellness-elämys, vaan luonnollinen osa arkea aivan pienestä pitäen.

Moni yllättyi myös siitä, kuinka syvällä sauna on suomalaisessa identiteetissä. Sauna ei ole meille luksusta, vaan yksi tavallisimmista asioista elämässä. Ehkä juuri siksi siitä on tullut maailmalla niin kiehtova ilmiö.

Kun kertoo, että lähes jokaiselta suomalaiselta löytyy lapsuuskuva saunan lauteilta, ihmiset hämmästyvät. Alle 18-vuotiaat eivät Yhdysvalloissa useinkaan pääse spa- tai saunaelämyksiin niinkuin Suomessa, jossa sauna kuuluu koko perheen yhteiseen tekemiseen ja arkeen.

Washington DC:n Suomen suurlähetystön sauna – modernia saunadiplomatiaa

Yksi kiinnostavimmista kokemuksista viime syksynä oli vierailu Suomen Washingtonin-suurlähetystön saunalla, jota kutsutaan usein jopa Yhdysvaltojen halutuimmaksi – most wanted -saunaksi.

Vierailuni liittyi Washington DC:ssä järjestettyyn Bathe-ing DC -tapahtumaan, joka kuvastaa hyvin sitä, mihin suuntaan pohjoisamerikkalainen saunakulttuuri on tällä hetkellä kehittymässä.

Lokakuussa Washingtonin The Sandlot -alue muuttui kahdeksi päiväksi hyvinvoinnin pop up -kyläksi, jossa sauna, kylmäaltistus, musiikki, ruoka, taide ja yhteisöllisyys yhdistyivät uudenlaiseksi kaupunkikulttuurin elämykseksi.

Tapahtuman sauna village -alueella vierailijat pääsivät kokemaan design-saunoja, aromaterapiaa, äänimaljoja, kylmäaltaita ja palautumiseen keskittyviä hyvinvointielämyksiä. Samalla alueella järjestettiin liikuntaworkshoppeja, makers market -alue, musiikkia, interaktiivista taidetta ja yhteisöllisiä ohjelmia kaikenikäisille osallistujille.

Tea Lindberg

Tapahtuman taustalla oli **Therme Group**, joka suunnittelee Washingtoniin valtavaa, noin 15 hehtaarin hyvinvointikeskusta. Tämä kertoo hyvin siitä, miten voimakkaasti wellness- ja bathing culture -ilmiö kasvaa tällä hetkellä Pohjois-Amerikassa.

Vierailuni yhteydessä sain myös kutsun Suomen suurlähetystöön. Keskustelimme lähetystön edustajien kanssa siitä, miten suomalainen saunakulttuuri kiinnostaa maailmalla juuri nyt enemmän kuin koskaan aiemmin, millaisia kansainvälisiä saunatapahtumia olen ollut toteuttamassa ja miten suomalainen saunasaaminen voisi näkyä vahvemmin kansainvälisesti tulevaisuudessa.

Keskusteluissa nousi vahvasti esiin myös suomalaisen saunasaamisen vienti: miten Suomi voisi vahvistaa asemaansa maailman johtavana saunasaajana ja miten suomalaisia saunatuotteita ja -palveluita saataisiin laajemmin kansainvälisille markkinoille.

Suurlähetystön sauna on vuosien ajan ollut paikka, jossa kohtaavat diplomatia, kulttuuri, hyvinvointi ja suomalainen elämäntapa. Suomessa saunadiplomatialla on pitkät perinteet: sauna on toiminut neutraalina tilana luottamuksen rakentamiseen, avoimille keskusteluille ja ihmisten kohtaamiselle ilman titteleitä tai muodollisuuksia. Saunoissa on neuvoteltu ja rakennettu suhteita vuosikymmenten ajan.

Saunassa kaikki ovat samanarvoisia.

Juuri tämä ajatus tekee suomalaisesta saunasta kansainvälisesti niin kiinnostavan myös nykyhetkessä. Digitaalisen ja kiireisen maailman vastapainona sauna tarjoaa tasa-arvoisen ja analogisen tilan, jossa ihmiset rauhoittuvat, keskustelevat aidosti ja kokevat yhteyttä toisiinsa.

On kiinnostavaa nähdä, miten aktiivisesti Suomen edustustot ovat mukana viemässä saunakulttuuria maailmalle. Sauna ei ole

enää vain hyvinvointia tai matkailua, vaan yhä vahvemmin osa Suomen kulttuurivientiä ja kansainvälistä brändiä.

Vancouverissa näkyi koko alan tulevaisuus

Tammikuussa Kanadan Vancouverissa järjestetty West Coast Sauna Summit osoitti konkreettisesti, kuinka nopeasti sauna-ala kasvaa Pohjois-Amerikassa.

Tapahtuma kokosi yhteen saunaoperaattoreita, rakentajia, hyvinvointiyrittäjiä, sijoittajia ja saunakulttuurin kehittäjiä ympäri Kanadaa ja Yhdysvaltoja sekä muutamia osallistujia myös Euroopasta. Tunnelma muistutti monella tavalla sitä vaihetta, jossa boutique-hotellit tai specialty coffee -kulttuuri olivat vuosia sitten: markkina hakee muotoaan, mutta kysyntä kasvaa valtavaa vauhtia.

Olin itse mukana tapahtumassa puhumassa kahdessa paneelikeskustelussa, joissa käsiteltiin naisia saunayrittäjinä sekä saunateknologian tulevaisuutta. Oli kiinnostavaa huomata, kuinka paljon suomalainen saunoaaminen herättää arvostusta kansainvälisessä sauna-alassa.

Monet toimijat etsivät nyt aktiivisesti yhteistyötä Suomesta, niin kiuasvalmistajien, suunnittelijoiden, konseptioiden kuin kulttuurin asiantuntijoidenkin kanssa.

Kun puhutaan suomalaisen saunan viennistä, keskustelu keskittyi usein tuotteisiin tai teknologiaan. Todellisuudessa maailmalla kaivataan yhä enemmän myös suomalaista näkemystä siitä, mitä hyvä saunakokemus on.

Konsultointityössä huomaa nopeasti, että ihmiset haluavat ymmärtää koko saunomisen konseptin: miten saunaelämys rakennetaan alusta loppuun, miten sauna suunnitellaan turvalliseksi, tunnelmalliseksi ja toimivaksi sekä miten saunaa ylläpidetään ja huolletaan oikein.

Saunoaamisen vienti voi tarkoittaa saunatuotteiden ja -palveluiden lisäksi tapahtumia, koulutusta, konseptointia, arkkitehtuuria, elämyssuunnittelua ja kokonaisvaltaista hyvinvointiajattelua.

Maailmalla ymmärretään nyt, että suomalaisen saunan arvo ei synny vain lämmöstä, vaan tunnelmasta, hiljaisuudesta, löylystä ja tavasta kohdata ihmiset.

New York toi saunan keskelle kaupunkikulttuuria

Helmikuussa New Yorkin Brooklynin nousi poikkeuksellinen näky: Williamsburgin rantaan rakennettiin 15 saunan pop up sauna village, Culture of Bathe-ing -festivaali, jota on kuvailtu Yhdysvaltojen historian suurimmaksi saunafestivaaliksi.

Kolmen viikon ajan kovien pakkasten ja lumimyrskyjen keskellä Domino Park muuttui urbaaniksi saunakyläksi, jossa yhdistyivät sauna, kylmäaltistus, taide, musiikki, hyvinvointi ja sosiaalinen yhdessäolo. Tapahtuma kokosi yhteen kansainvälisiä saunamestareita, New Yorkin tunnetuimpia bathhouse-toimijoita sekä tuhansia kävijöitä, joille sauna oli yhtä aikaa hyvinvointikokemus, kulttuuri-tapahtuma ja sosiaalinen koahtamispaikka.

Festivaalin ohjelmassa nähtiin muun muassa aufguss-seremonioita, hengitysharjoituksia, meditaatiota, live-esityksiä ja taideohjelmia. Mukana olivat esimerkiksi Brooklynin kulttuurikeskus Pioneer Works sekä tunnetut New Yorkin bathhouse-konseptit kuten Bathhouse, Othership ja historiallinen Russian & Turkish Baths.

Sauna village -tapahtuman yhteydessä järjestettiin myös kansainvälinen Culture of Bathing Gathering -seminaari sauna- ja bathhouse-alan toimijoille. Mukana oli noin parisataa alan yrittäjää, operaattoria, sijoittajaa ja kehittäjää eri puolilta maailmaa keskustelemassa alan nopeasta kasvusta, yhteisöllisten hyvinvointitilojen tulevaisuudesta sekä siitä, miten autenttisia saunaelämyksiä voidaan rakentaa kansainvälisesti.

Keskusteluissa nousi vahvasti esiin se, että maailmalla ei etsitä enää pelkkää kuumaa huonetta tai wellness-trendiä, vaan kokonaisvaltaista kokemusta ja yhteisöllisyyttä. Erityisesti suomalainen saunakulttuuri herätti paljon kiinnostusta – ei vain tuotteiden ja

Culture of Bathe-ing by Therme Group

teknologian näkökulmasta, vaan myös siinä, miten sauna toimii sosiaalisena tilana, miten löyly ymmärretään ja millainen tunnelma aidossa saunassa syntyy.

Erityisen kiinnostavaa oli se, miten sauna tuotiin osaksi modernia kaupunkikulttuuria. Kyse ei ollut enää vain kylpylästä tai luksuspalvelusta, vaan uudenlaisesta tavasta viettää aikaa yhdessä ilman puhelimia ja digitaalista hälyä. Monille sauna ja kylpemiskulttuuri näyttävät nyt vaihtoehtona perinteiselle yöelämälle paikkana, jossa voi palautua, tavata ihmisiä ja olla hetken aidosti läsnä. Yhä useammin kansainvälisessä saunakulttuurissa puhutaankin ajatuksesta: ”saunas are the new pubs and nightclubs.”

Mitä maailmalla halutaan tietää suomalaisesta saunasta?

Kansainvälisissä saunatapahtumissa huomaa nopeasti, että moni asia, joka suomalaisille on itsestäänselvyys, herättää ulkomailla paljon kysymyksiä.

Yksi yleisimmistä väärinkäsityksistä liittyy saunan lämpötilaan. Moni ajattelee suomalaisen saunan olevan äärimmäisen kuuma suoritus tai kestotesti, jossa pitäisi istua mahdollisimman pitkään. Yllätystä usein herättää myös se, että vettä heitetään kiukaalle.

Todellisuudessa suomalaisen saunan ydin on aivan muualla.

Saunan pitäisi tuntua rentouttavalta, ei ylivoimaiselta. Monia hämmästyttää myös se, ettei suomalaisissa saunoissa yleensä näe tiimalaseja tai ajanottoa. Suomessa saunominen ei ole suoritus tai kilpailu, vaan jokainen saunoo omalla tavallaan ja omaan tahtiinsa.

Lisäksi ihmiset ovat hyvin kiinnostuneita saunaetiketistä ja erityisesti löylystä. Joskus joku saattaa jopa kysyä, että millainen on hyvä löylykauha ja ämpäri tai mihin kohtaan kiuasta vesi pitäisi heittää parhaiden löylyjen saamiseksi.

Myös alastomuus herättää paljon kysymyksiä erityisesti Pohjois-Amerikassa. Monille yllätyksenä tulee se, että suomalaisessa saunakulttuurissa alastomuus nähdään luonnollisena eikä siihen liity samanlaista sosiaalista jännitettä kuin monissa muissa kulttuureissa.

Pohjois-Amerikassa eletään saunabuumin alkuvaihetta

Moni alan kansainvälinen toimija arvioi, että Pohjois-Amerikan sauna- ja wellness-markkina on vasta alkuvaiheessa. Investointeja ja tehdään kiihtyvällä tahdilla, uusia saunooperaattoreita syntyy jatkuvasti ja kiinnostus hyvinvointipalveluihin kasvaa erityisesti suurkaupungeissa.

Samalla suomalaisen saunan arvostus kasvaa.

Se näkyy kiinnostuksena suomalaisia tuotteita, suunnittelua, arkkitehtuuria ja kulttuuria kohtaan, mutta ennen kaikkea halua oppia, miksi sauna on suomalaisille niin tärkeä osa elämää.

Sauna toimii maailmalla myös voimakkaana symbolina suomalaisista arvoista: tasa-arvosta, aitoudesta, hiljaisuudesta ja kyvystä pysähtyä hetkeksi.

Ehkä juuri nyt on oikea hetki sille, että Suomi ottaa entistä vahvemman roolin maailman johtavana saunoasajana.

Teksti: Riitta Korhonen | Kuvat: Katri Lehtola

Universumin kaunein halli

Helsingin Yrjönkadun uimahalli elää perinpohjaisen remontin jälkeistä renessanssia. Lähes satavuotias halli on peruskorjattu vanhaa kunnioittaen.

Ennen kuin pulahdamme Helsingin Yrjönkadun uimahallin altaaseen, tässä palanen hallin historiaa:

Uusklassista tyyliä edustava uimahalli avattiin kesäkuussa vuonna 1928. Avajaiset olivat aikansa suuri seurapiiritapahtuma. Helsinki ja samalla koko Suomi sai näin ensimmäisen uimahallinsa! Seuraava uimahalli rakennettiin Santahaminan kadettikoululle vasta vuonna 1940.

Yrjönkadun uimahallista tulikin heti supersuosittu. Monet sukupolvet ovat oppineet hallissa uimaan ja Yrjönkadun kylpylämäinen tunnelma on ollut myös historiamme merkkimiesten suosiossa. **Marsalkka Mannerheim** kävi Yrjönkadulla kylpemässä aina keskiviikkoisin kello 16.00. Muistona tästä on hallissa yhä Marsalkan nimeä kantava sviitti. Presidentti **Risto Ryti** puolestaan

haettiin uimahallista sotasyllisyysoikeudenkäyntiin marraskuussa 1945. Ryti sai kuitenkin käydä kotonaan syömässä ja vaihtamassa vaatteet ennen kuin ”Säätytalon teatterin ensi-ilta” alkoi. Luonnehdinta teatterimaisesta oikeudenkäynnistä on kirjailija Lasse Lehtisen tuoreesta kirjasta (*Sotien syyllisyys Jälkiviisaassa tarkastelussa*, Otava 2026).

Halli on arkkitehti **Vaino Vähäkallion** suunnittelema. Vähäkallion jälki näkyy Helsingissä monessa korttelissa. Hänen kynänsä ovat syntyneet muun muassa Helsingin oikeustalona nykyisin toimiva Alkon entinen pääkonttori, Elannon koko kortteli Hämeentiellä leipomosta pääkonttoriin, Kallion yhteiskoulu sekä Helsingin Suomalaisen Klubin talo. Vähäkallio oli Hyvinkäällä sijaitsevan Kytäjän kartanon omistaja. Kuriositeettina mainittakoon,

että Vähäkallio osti kartanon samana vuonna 1928 kun Yrjönkadun uimahalli avattiin.

Turvallinen tila

Yrjönkadun uimahallin lumo ei ole vuosien myötä haihtunut. Halli on edelleen suosittu niin tavallisten kaupunkilaisten kuin julkisuuden henkilöiden keskuudessakin. Uimahallin turvallisen tilan periaatteet sekä asiakaspalveluun valitut palvelumallit velvoittavat. Hallissa eivät paparazit vaani, valokuvaus on kiellettyä ja kukin kävijä saa turvallisesti ja rauhassa uida, kylpeä ja saunaan anonyyminä itseään. Tittelit pois ja lauteille, aivan kuten Saunaseuran Vaskisaaren saunoissakin.

Yrjönkadun uimahalli oli arkkitehtonisesti ja historiallisesti arvokas ja korvaamaton paikka. Halli ei keskity liikunnallisiin suorituksiin kuten muut kaupungin hallit, vaan toiminnan keskiössä on tarjota asiakkaille sukupolvet ylittävä, kiireetön hyvinvoinnin hetki. Asiakaspalvelun konseptit on uusittu peruskorjauksen yhteydessä. Ne on suunniteltu yhdessä palvelumuotoiluun erikoistuneen **Rune&Berg Designin** kanssa.

Mutta siirtykäämme sisälle peruskorjattuun uimahalliin. Hallin peruskorjaus kesti kaksi vuotta ja maksoi 21 miljoonaa euroa. Avajaisia vietettiin helmikuun 2. päivä ja ovet yleisölle avattiin 3.2.

– Universumin kaunein uimahalli, luonnehtii hallia kierroksemme opas, tiimiesihenkilö **Kara Koskinen**. Koskinen vastaa

tiimeineen Helsingin kaupungin omistaman Yrjönkadun hallin toiminnasta sekä Kumpulan maauimalasta.

Talviaikaan Koskisen tiimiin kuuluu 18 henkilöä, kesäisin 50. Kesäisin työntekijöiden määrää kasvattavat kesätyöläiset, jotka kaikki työllistyvät Kumpulan maauimalaan. Helsingin kaupungilla on meneillään *Siisti kesä* -kampanja joka työllistää 16–20-vuotiaita nuoria. He pitävät uimarantoja, puistoja, aukioita ja kadunvarsia puhtaina.

Yrjönkadun uimahallissa tekevät töitä kesätaukoa lukuun ottamatta ympärivuotisesti uimavalvojat, liikuntaohjaajat, siivoajat, kylpylämestarit ja kassahenkilökunta.

– Erityisesti kylpylämestarimme ovat moniosaajia. He lämmittelevät saunat, hoitavat toisen kerroksen asiakaspalvelua ja pitävät tilat siisteinä, Kara Koskinen kuvaa. Yrjönkadulla on yksi puulämmitteinen sauna, joten erityistä saunanlämmittäjää ei tarvita.

Kivitalo täynnä tunnelmaa

Koskisen toteamuksesta, että Yrjönkatu on universumin kaunein uimahalli, ei voi olla kuin samaa mieltä. Pujahdat sisään ydinkeskustassa sijaitsevasta porttikongista ja mikä näky sinua odottaa! Henkeäsalpaavaa: hopeanharmaat pylväät, sininen, kutsuva, iso uima-allas, toisen kerroksen kaarelliset parvekkeet.

Ensimmäisen kerroksen pääuima-allas on 25 metriä pitkä. Siinä on kolme rataa, kaksi uimareille, yksi vesijuoksijoille.

Veden lämpötila 27 astetta. Hallissa on yhteinen, avara lepotila, yksittäisiä pukukoppeja sekä uima-allasta kiertävät pukukaapit.

– Yrjönkatu on edelleen ainoa uimahalli, jossa pukeutumistilat ja pukukopit ovat aivan altaan vierellä, Koskinen sanoo.

Peruskorjaus on tehty pieteetillä. Valtaosan peruskorjauksen budjetissa nieli talotekniikka, erityisesti allastekniikan uusiminen. Vanhat puuoviset pukukaapit ja pukeutumiskopit ovat ennallaan, vesipisteet ja seinien vanhat varoituskyltit huokuvat historiaa. Erityistä huomiota perusparannusyössä kiinnitettiin tilojen esteettömyyteen, erityisesti pukeutumis- ja peseytymistilojen osalta.

– Teimme avaamisen jälkeen kävijätutkimusta ja sen mukaan 80 prosenttia kävijöistä piti lopputulosta onnistuneena. Yrjönkadun henki oli onnistettu säilyttämään, Koskinen kertoo.

Mutta siirtäkäämme toiseen kerrokseen. Täällä uimahallin kylpylämäisyys korostuu entisestään. Tunnelma on intiimi, tiloihin mahtuu 40 asiakasta kerrallaan. Kullekin kylpöijälle on tarjolla lepotila omalla vuoteella, kylpytakki, pyyhe ja pefletti. Toisessa kerroksessa on myös puusauna, infrapunasauna sekä höyrösauna.

Uimahallin ravintolasta voi tilata ruokaa ja juomaa ja istahtaa katselemaan ykköskerroksen uimareita ja upeaa hallia. Ravintolapalveluja alkaa ensi syksynä tuottaa uusi toimija **White Label Company**. Yritys on erikoistunut mm. tapahtumien järjestämiseen ja sitäkin Yrjönkadulla vierailu juuri on, tapahtuma.

– Toinen kerros on etenkin viikonloppuisin nuorten aikuisten suosiossa. Sieltä on helppo jatkaa matkaa, Koskinen sanoo.

Toisessa kerroksessa on myös kymmenen hengen tilaussauna. Saunan vuokraukseen sisältyy Marskin sviitti, jossa voi kokoustaa tai järjestää pienimuotoinen tilaisuus.

Sitten kolmanteen kerrokseen. Sen moni muistaa suosittuna aamu-uintipaikkana. Nyt kerroksen pieni allas palvelee ikääntyneitä vesijumppaajia, uimakoululaisia sekä erityisryhmiä. Kerroksessa on myös 20 hengen kokoustila.

– Peruskorjauksessa paransimme hallin esteettömyyttä sen mikä oli mahdollista.

Yrjönkadun neliöt ovat kortilla, seiniä ei voi siirrellä eikä porealtaita rakentaa. Lisäksi halli on hiljattain saanut suojelupäätöksen.

– Vihdoinkin, Koskinen kiittää. Suojelupäätös merkitsee, että tilojen pieninkin muutos on peilattava suojeluarvojen kautta.

Entä 4. kerros? Siellä sijaitsevat sähkökiukainen tilaussauna ja mahdollisuus uida kolmannen kerroksen altaalla. Hallin viidennessä kerroksessa on toimistoja ja kuudennessa ryhmäliikuntasali.

Forumien hektisessä kauppakeskuksessa asioiva tuskin tajuaa, että vain muutaman askeleen päässä on kerrostalon kokoinen kylpylä, rauhan työssija.

Koko elämäankaari

Entä Yrjönkadun tavaramerkki, alastomuus? Uimapuku päällä on hallissa saanut uida vuodesta 2001 lähtien. Valinta on asiakkaan.

Paljon hallissa käyvän asiakkaan silmissä jako näyttää olevan ikäkysymys: vanhemmat uivat alasti, nuoremmat uimapuissa. Naisilla ja miehillä on edelleen omat päivänsä ja vuoronsa. Naisia käy hallissa hieman miehiä enemmän.

Helsingin kaupunki tarjoaa kaupungin uimahalleissa yli 68-vuotiaille ilmaisen uinnin arkinen kello 11:sta kolmeen iltapäivällä. Saman edun saavat myös ulkopaikkakuntalaiset ja turistit. Tämä on hieno ele kaupungilta. Lapsi, joka oppi koululuokan kanssa Yrjönkadulla uimaan, voi nyt eläkevuosiin uida, saunoa ja viettää nostalgisia Yrjönkadulla kaupungin piikkiin.

– Yrjönkatu on kaikenikäisten helmi, kansallisaarre, kiteyttää Kara Koskinen.

Entä saunat, millaisia ne ovat?

Ykköskerroksen sähkösaunat lämpenevät 85 ja 75 asteeseen, samoin neljännen kerroksen tilausauna. Infra- ja höyrusaunat ovat muita saunoja pienempiä, mutta Kara Koskisen mukaan hyvin suosittuja.

Toisen kerroksen puusauna on harvinaisuus, helmi keskellä sykkivää kaupunkia. Vuosikymmenien ajan puusaunan kiuas oli huoneen korkuinen. Nytemmin kiuasta on madallettu ja sen hiukkaspäästöt ovat kurissa.

– Puusauna on kertalämmitteinen, klapeja menee 4–5 pesällistä. Ensimmäiset saunot saavat luonnollisesti kuumimmat löylyt.

Kiuaskivien uusi elämä

Belgiasta Suomeen muuttanut muotoilija Lennart Engels inspiroitui käytöstä poistetuista saunakivistä. Näin syntyi Sauna Stone Lab, joka on kunnianosoitus suomalaiselle saunakulttuurille.

Antwerpenissä, Belgiassa kasvaneelle **Lennart Engelsille** saunakulttuuri on verrattain uusi tuttavuus. Opiskellessaan muotoilua Aalto-yliopistossa hän päätyi Kulttuurisaunaan, jossa arkkitehti, yrittäjä **Tuomas Toivonen** luennoi opiskelijoille saunan pihalla Merihaassa. Engelsin katse vaelteli, ja hän huomasi pihan perällä kasan vanhoja kiuaskiviä.

– Olen aina ollut hyvin kiinnostunut materiaaleista. Aloin miettiä, mitä nämä kivet oikeastaan ovat ja mikä niiden tarina on, Engels kertoo.

Osa Engelsin käyttämistä kiuaskivistä tulee Suomen Saunaseuralta. Niissä on suomalaista peridotiittiä.

Engels päätti yrittää tehdä kiuaskivistä keramiikkaa ja päätyi kokeiluissaan geopolymeereihin. Ne ovat keraamisia materiaaleja, joita ei tarvitse polttaa uunissa. Lopulta Engels tutki saunakulttuuria

maisteritutkimuksessaan. Osana projektia hän suunnitteli vanhoista kiuaskivistä myös muutamia uusia esineitä: saunaton-tun, kynttilänjalan ja ovenkahvan, joka on käytössä Kulttuurisaunassa. Vai: jotka ovat kaikki käytössä Kulttuurisaunassa.

– Peridotiitti on kiuaskivityy-peistä paras, sillä se pitää ja muuntaa lämmön tehokkaasti, Engels sanoo.

– Se on ensimmäinen asia, johon vieras koskee. Tavallaan se sisältä muiston kaikista niistä, jotka ovat kylpeneet saunassa ennen sinua, Engels sanoo.

Engels käyttää työssään myös Suomen Saunaseuran vanhoja kiuaskiviä. Niissä on suomalaista peridotiittiä.

– Se on kiuaskivityypeistä paras, sillä se pitää ja muuntaa lämmön tehokkaasti, Engels sanoo.

Valmistumisensa jälkeen Engels on työskennellyt muotoilijana älysormusyri-tyks Ourassa. Työ kiuaskivien parissa jatkuu sivuprojektina. Saunalla on tärkeä rooli Engelsin viikkorytmissä.

– Olen aina ollut hyvin kiinnostunut materiaaleista. Aloin miettiä, mitä kiuaskivet oikeastaan ovat ja mikä on niiden tarina, Engels kertoo.

– Aloitan viikonloppuni hyvällä aamiaisella ja aamusaunalla. Elämme maailmassa, jossa puhelin, työ ja muut ärsykkeet kilpailevat jatkuvasti huomiostamme. Saunassa voin olla hetken täysin rauhassa, hiljaa, vain itseni kanssa, hän sanoo.

Jonna Pennanen

Laatinut Lasse Viinikka

Kymmenen kysymystä

1. Saunaseuran noin neljästä tuhannesta jäsenestä
a) 50–75 b) 350–500 c) 850–1000 ei vuosittain maksa jäsenmaksuaan eräpäivään mennessä.
2. Saunalehden toimituskunnan puheenjohtaja on
a) Hannu Saintula b) Johannes Lahtela
c) Janne Koskenniemi.
3. Saunaseuran jäsenhakemuksen voi tehdä sen kalenterivuoden aikana, kun asianomainen täyttää a) 12 b) 15 c) 18 vuotta.
4. Temascal on perinteinen a) meksikolainen b) alaskalainen
c) brasilialainen hikimajakylpy.
5. Marsalkka Mannerheimille kuuluneessa Marskin saunassa voi nykyään kylpeä a) Lopella b) Maskussa c) Kirkkonummella.
6. Kesäkuun toisena lauantaina juhlistavaa Suomalaisen saunan päivää vietetään tänä vuonna a) 30. b) 40. c) 50. kerran.
7. Saunaseuralle valittiin Laudelähettiläiksi kutsuttuja uusia toimijoita. Heidän tehtävänä on a) toimia linkkinä jäsenten ja seuran hallinnon välillä b) levittää tietoa saunakulttuuristamme koulunuorisolle c) pyrkiä suurlähetystöihimme vaikuttamalla lisäämään tietoa saunakulttuuristamme ulkomailla.
8. Vaskiniemen saunatalossa oli sen valmistuessa heinäkuussa 1952 a) ei yhtään b) yksi c) kaksi savusaunaa.
9. Suomessa järjestettiin aikanaan löylynoton maailmanmestaruuskilpailuja, joita muun muassa Saunaseuran asiantuntijat kauhistelivat. Kisat loppuivat äkisti, kun a) terveysviranomaiset kielsivät ne b) saunat paloivat, eikä järjestäjillä ollut varoja uusien rakentamiseen c) kärjessä voitosta taistelevasta kilpailijaparista toinen kuoli ja toinen vahingoittui vakavasti.
10. Pirteärytminen laulu *Kukapa sen saunan lämmittäisi* on a) kansanlaulu b) Reino Hirvisepän c) Reino Helismaan tuotantoa.

Oikeat vastaukset löytyvät yhteystietojen yhteydessä sivulta 83.

”Virkistävää kuplajuomaa ja hyvänlaatuista makkaraa”

Nimi: Sikke Sumari
Ammatti: Yrittäjä
Ikä: 74
Ajankohtaista: Kesästä ja lapsenlapsista nauttiminen sekä tietysti saareme saunassa saunominen.

Oletko himosaunoja, tavissaunoja tai jotain siltä väliltä?

En ole himosaunoja. Talvella menen saunaan avannon jälkeen, en ennen. Saunon silloin, kun sauna lämpiää, mutta mieluiten veden äärellä.

Kuumat vai leppeämmät lölyt?

Ehdottomasti leppeät! Kuumassa ei hiki virtaa, se kuivuu pintaan!

Benjamin Ilmoni

Olet rakennuttanut poikasi Benjamin Ilmonin kanssa modernin hirsisaunan kesäsaareenne. Mikä saunassanne on parasta?

Parasta saaren saunassa on sen tilavuus, siellä mahtuu hengittämään ja ihan parasta on sen valtava, seinän kokoinen ikkuna, josta voi ihmetellä merta ja sen kauneutta.

Voisiko saunojen paremmuudesta kilpailla kuten aikanaan juontamassasi Kokkisodassa kilpailtiin?

Ei mielestäni. Sauna on rauhoittumista varten, ei kilpailua.

Saunotko mieluiten yksin hiljaisuudessa vai mukavasti seurassa jutellen?

Molempi parempi. Riippuu mielen tilasta.

Asuit jonkin aikaa Italiassa. Millaisia saunomis- tai kylpemiskokemuksia tästä ajasta jäi?

Saunominen ei kuulu ohjelmaani Italiassa, se on minulle niin koto-Suomeen kuuluva ylellisyys, etten kaipaa sitä muualla. Italiassa on ihania kylpylöitä, mutta niiden saunat eivät vedä vertoja suomalaiselle saunalle.

Entä millaiset olivat lölyt Muhun saarella sijainneessa NamiNamaste-lomaparatiisissasi?

NamiNamasten sauna rakennettiin vanhaan sepän pajaan ja se oli aivan ihana sauna! Aitokiukaan lölyt leppeät ja varpaat kiukaan yläpuolella.

Olet tunnettu ravintoloitsija ja opiskelit 66-vuotiaana kokiksi. Mitä tarjoaisit saunan jälkeen vieraillesi?

Jotain virkistävää kuplajuomaa ja tietysti hyvänlaatuista makkaraa! Rakastan tuoremakkaroita, joten sellainen olisi varmaankin tarjona. Siihen tykö joku raikas salaatti.

Mitä suomalaisessa saunakulttuurissa voisi parantaa?

Lölykyisit voisi unohtaa, samoin kuin liian alkoholin käytön. Molemmat käyvät terveydelle, eikä se ole saunan tarkoitus.

Jos saisit kutsua kenet tahansa saunaan, kuka se olisi?

Jonkun ystäväni, jota en ole tavannut pitkään aikaan. Ihan vierasta en kutsuisi, sillä ensi tapaaminen alasti ei ole paras mahdollinen tapa tutustua.

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Tietovisan oikeat vastaukset:

1c, 2b, 3b, 4a, 5a, 6b, 7a, 8b, 9c, 10a

YHTEYSTIEDOT

Suomen Saunaseura ry

Vaskiniementie 10, 00200 Helsinki,
www.sauna.fi

Toiminnanjohtaja Janne Koskenniemi

janne.koskenniemi@sauna.fi,
050 371 8178 (puhelinaika ti-to klo 10-13)

Kahvio/kassa 050 372 4167

(saunojen aukioloaikana)
Kahvilapäällikkö Lari Lindgren,
lari.lindgren@sauna.fi

Lämmittäjämasteri/kiinteistöhuolto

Ari-Pekka Paavola,
lammittaja@sauna.fi, 050 372 7648

Sauna-lehti

Päätoimittaja Karoliina Saarnikko,
lehti@sauna.fi

Seuraa Sauna-lehteä sosiaalisessa
mediassa:

@saunalehti

@sauna_lehti

SAUNASEURAN JOHTOKUNTA 2026

Raine Laurikainen, puheenjohtaja

laurikainenraine@gmail.com, 050 041 7215

Ari Ahonen

ahonen.ari@gmail.com, 0400 685 255

Heikki Junkkari

heikki.junkkari@fimnet.fi, 0400 680 836

Johannes Lahtela

johannes.lahtela@gmail.com, 050 365 8517

Janne Mattila

janne.jj.mattila@gmail.com, 050 911 4708

Jouni Niiniahio, jokke@iki.fi, 040 071 3538

Leena Niskanen

leena.niskanen@gov.fi, 040 779 7057

Sari Parviainen

sari.parviainen@outlook.com, 040 850 9485

Erkki Putaansuu

erkki.putaansuu@skf.com, 040 074 0282

Topi Vesteri

topi.vesteri@icloud.com, 040 070 2002

Ville Warsta, ville@warsta.net, 040 344 5961

SAUNATALO ON AVOINNA

Maanantai 13-21 (naiset)

Tiistai 13-21 (miehet)

Keskiviikko 13-21 (miehet)

Torstai 13-22 (naiset)

Perjantai 13-22 (miehet)

Lauantai 12-21 (miehet)

Kuukauden ensimmäinen lauantai on jaettu:

Miehet saunovat 12.00-16.30 ja

naiset 17.00-21.00.

Perjantaisin Saunatalolla on täysi vieraskielto.

Kuukauden ensimmäisenä maanantaina on
huoltomaanantai ja Saunatalo on kiinni.

Saunatalo on suljettu 20.6.-20.7.

Lisätietoja löydät osoitteesta www.sauna.fi tai
tämän lehden sivulta 22.

Lisätietoja jäsen- ja saunamaksuista,
oheispalveluista ja seuran toiminnasta
osoitteessa www.sauna.fi.

Laadukasta tekstiilivuokrausta
ja pesulapalvelua

Hankasuontie 5, 00390 Helsinki
040 741 0031

www.lainas.fi

Puhtaaseen huomiseen!

KESKITY SAUNOMISEEN JA MUUHUN TÄRKEÄÄN.

JÄTÄ ISÄNNÖINTI ISÄNNILLE.

Täyden palvelun Isännät huolehtii
kiinteistöenne hallinnosta, taloudesta,
tekniikasta ja arvon kehittämisestä.

Pyydä tarjous: isannat.fi

ISÄNNÄT OY
ISÄNNÖITSIJÄTOIMISTO

Kansakoulukatu 5 B 14

00100 Helsinki

Puh: 010 8383 400

asiakaspalvelu@isannat.fi

ISA-auktorisoitu
isännöintiyritys

50 vuotta luotettavaa isännöintiä.

. AUA1

Posti Green

APTEEKISTA

Minna Kuukka
Design by

ORION PHARMA
Aqualan® L

Design by
Minna Kuukka

Perusvoide
Bassalva
Emollient Cream

**Anna kesän
tuntua ihollasi**

Aqualan® L

5/2026

Orion on
suomalainen
avainlippuyritys.

itsehoitoapteekki.fi